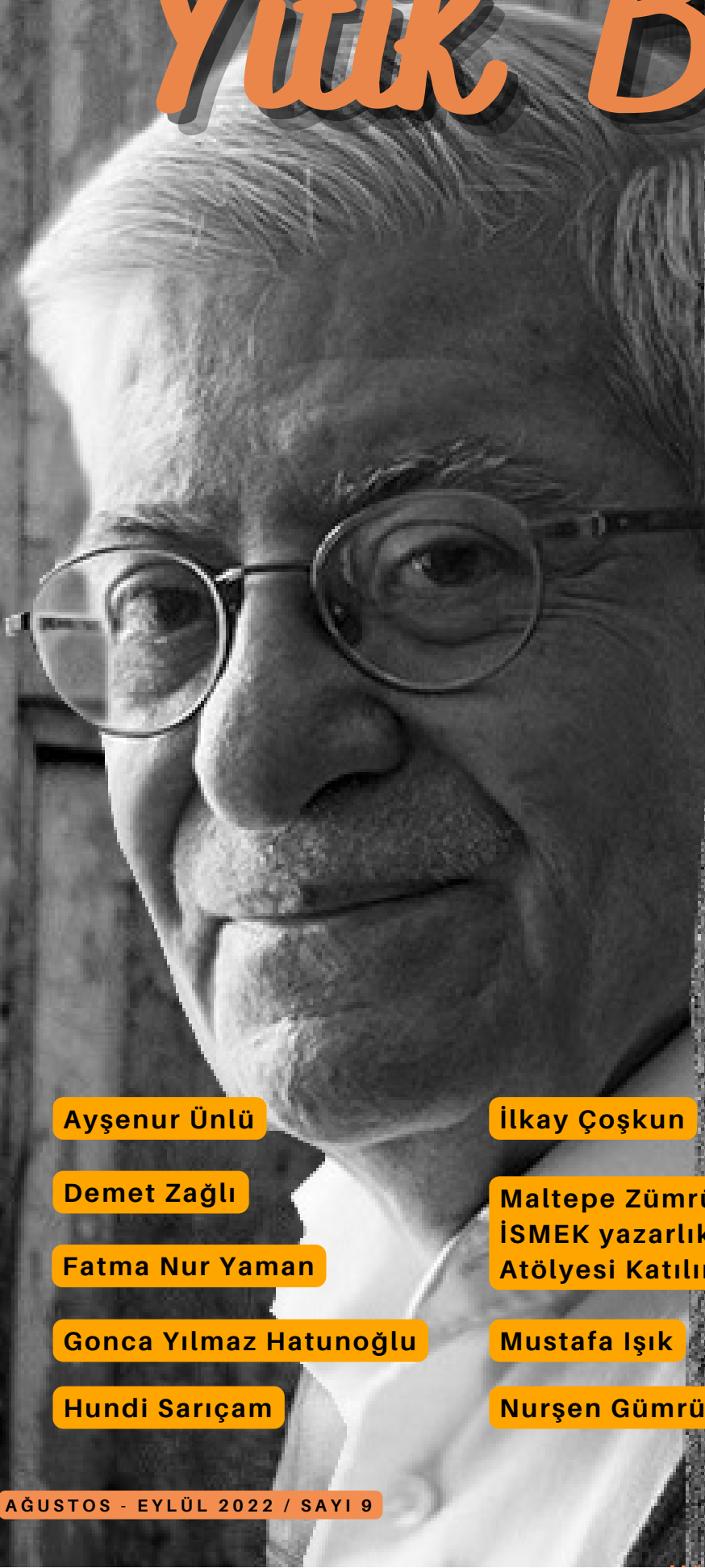

Yitik Bavul

Ayşenur Ünlü

Demet Zağlı

Fatma Nur Yaman

Gonca Yılmaz Hatunoğlu

Hundi Sarıçam

İlkay Çoşkun

Maltepe Zümrütevler
İSMEK yazarlık
Atölyesi Katılımcıları

Mustafa Işık

Nurşen Gümrükçü

Recep Garip

Serap İtik

Şener Öktem

Tekmile Değerli

Yusuf Bal

Yitik Bavul

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Sıddıka Zeynep Bozkuş

YAYIN KURULU ve EDITÖRLER

Sıddıka Zeynep Bozkuş

Serap İtik

Betül Öztürk

Tasarım

Serap İtik

Nurşen Gümrükçü

Kapak Resmi

Gülten Aygün

İletişim

yitikbavul@gmail.com

@yitikbavuldergisi

yitikbavuldergisi

#yitikbavuldergisi

İÇİNDEKİLER

ŞİİR

1 SİYAH ATLAR DURAĞI

YUSUF BAL

2 ALBİNA

GONCA YILMAZ HATUNOĞLU

DENEME

3-4 GÜN IŞIĞI

HUNDİ SARIÇAM

5-6 BİZ KAÇ KİŞİYİZ?

FATMA NUR YAMAN

7-8 GÖZLERİ OYULMUŞ KUŞ ÇIĞLIĞI

MUSTAFA IŞIK

ÖYKÜ

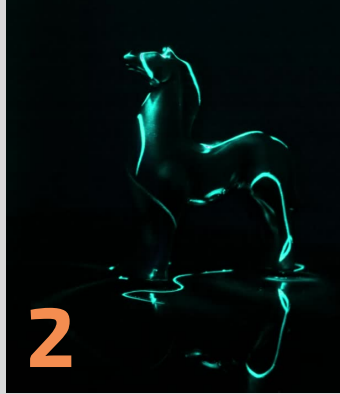
9-10 GÖLGELER

SERAP İTİK

HİKAYE

11-26 RUBİK HİKAYELER

ENSTİTÜ İSTANBUL İSMEK MALTEPE
ZÜMRÜTEVLER YAZARLIK ATÖLYESİ KATILIMCILARI

İÇİNDEKİLER

YETİŞKİNLERE MASAL

27-29 SUDAN ÇIKMIŞ BALIK

AYŞENUR ÜNLÜ

MASAL

30 LİLA KUŞ VE ÖRÜMCEK

DEMET ZAĞLI

FOTOĞRAF OKUMALARI

31-33 MÜZEDEKİ KAHVECİ

NURŞEN GÜMRÜKÇÜ

31-33

KİTAP OKUMALARI

34-35 "HAYAT MEYDANI" KİTABINA BİR BAKIŞ DENEMESİ

İLKAY ÇOŞKUN

34-35

39

36-38 GÖLGELER VE PERDELER

ŞENER ÖKTEM

FİLM OKUMALARI

39 CODA

TEKMİLE DEĞERLİ

YİTİK BAVUL KİTAPLIĞI

47 HÜZÜN ve ÜMİT

İBRAHİM BİRGÜL

48 KÖTÜ KOPARILMIŞ ÇİÇEKLER KANTOSU

ERSİN KARTAL

48 2'Sİ GİTTİ 7'Sİ KALDI

SERAP İTİK

TABLO OKUMALARI

40-46 RESSAM AHMET AKATA

RECEP GARİP

#şiiir

SİYAH ATLAR DURAĞI

Yusuf Bal

Karanlığa sözü geçmeyen duraktan geliyorum,
çoğu zaman kimse uğramaz genetik kodlarımıza
gecedir, kar yağmıştır, yollar kapanmıştır
beklemek, hiç gelen olmadığı zaman beklemektir tam anlamıyla

aynada baktığımız yüz bizim mi? hep ürkek, ama değişiyoruz
sıfıra bölünüyor tesadüf, zamanın denkleminde
beton yılanlar çeviriyor çarkı, ofisler, evler, duvarlar
içi metal sesiyle dolu sahte kediler, ekranlar ve yalancı izler

havaalar soğudu, kış geldi
çınar ağacını buduyor tanrı
kökleri buluta değen hayalimize
kuruyoruz her gün saati
dudağını boyuyorsun belki
alarm çalıyor, gömüyor birisi bizi
sürüyorum kirpiğinden kağıda
demir korkuluklardan resim yapıyorum
bölünmüş yolların ortasına koyuyorum
nefretini

ALBINA

Söküyor obamdan
son otağını zaman
sekiyor taşlardan su
bir ceylan nazarımdan
ölüm akıyor
gözlerinden bir kurdun
sen benim alma gözlü
atımı vurdun
başını okşuyorum
öksüz acılarımın
bitiyor, şu dünya güzelinin
yaman kaygısı
yaşamazken onda
ölümünden gayrısı
siliniyor savaşılar
tarih kitaplarından
ve o takvim ağaçlardan
artık çelimsiz bir gazel
rüzgarın önüne kattığı bir bulut..
yalçın dağlarda kaybolan umur
bu şehir bu insanlar
bu ömrüm dediğim...
bir ah kadar uzun bir yağmur
ip kısa kuyu derin
yılanlar dolanıyor kovalarıma
çıkardım otuz dokuzu
aşk kırkınıcı gömlekmış
şifası ağusunda
aşk
lime lime olmakmış

has kumaştan
o mağaranın duvarlarına
hep aynı yere kuyular kazdın, hep aynı
yere tuzak kurdun
düşüm yeraltına bir masalın
sen benim gerdanı şahmaran
atımı vurdun
sökülüyor sol tarafımdan
kendi etimi bağladığım yara
dikiş tutmuyor bu kor,
iğne kör, cerrah tor
düşürdün kalemi,
gediğinden bir burcun
sen benim sağrısı kalkan
atımı vurdun
geçtim gecenin gümüş nehrinden
koptu kemanın kırıışı
kırıldı sadrımda
o paslı temren
çile çeken kepezeye
ya Hakk dedin Enfali okudun
sen benim tulpar'ımı
rüzgar kanatlı atımı vurdun
dağıldı
zührenin aynaları
kumlarda aksi leyla'nın
kayboldu nirengisi vahaların
bu yokuş zeval
bu yokuşta hâl dili lal
esrik fısıldandı dualar
tersyüz oldu kuyular
kapandı insan çağı
tüm tahtlara sultan çıktı
harut'la marutlar
gökyüzüne bak dedin
güneş ışığını ay'a doldurdun
sen benim alını yıldız akıtmalı
atımı vurdun

#deneme

GÜN IŞIĞI

Hundi Sarıçam

Seni hastaneye getirdiklerinde, yüzün kağıttan bile beyazdı.

Korkmuş gözlerle etrafına bakınıyor, görünmez birinden yardım ister gibi mırıldanıyordun.

Doğumhaneye girdiğinde itaatkar bir çocuk edasıyla yatağa yöneldin.

Ağır vücudunu yatağa çekerken baya zorlandın.

Yatağa uzandığında, pencereden giren ışık tam gözlerine vuruyordu.

Kırpıştırdın istemsizce ve kafanı diğer tarafa çevirdin.

Hastaneye adım attığında bıçak gibi kesilmişti sancıların, belki korkudan belki de panikten.

Şimdiyse, rahat bir yatağa uzanmandan olsa gerek, yine başladı sancılar.

Kocan kapının önünde.

Ne mi yapıyor ?

Ne yaptığını, kendisinin bile bilmediğine eminim.

Dr. İçeriye giriyor. Yüzünü çeviriyorsun yeniden. Artık ışık yüzüne vurmuyor. Şifa olmak, sancını durdurmak istercesine karnına vuruyor. Doktorun kocaman gülümsemesiyle kendini güvende hissediyorsun.

Sancılar çoğalıyor. Göbeğine bağladıkları bir makina var ve her sancı geldiğinde, hemşirenin eline tutuşturduğu butona basman gerekiyor.

1

2

3

Sessizlik

1

Doktor ekrana bakıyor,.. bakıyor,.. bakıyor...

Hiçbir şey söylemiyor.
Yüzündeki o gülümseme de kaybolmuş, ya da sana öyle geliyor.
Işık artık karnına vurmuyor.
Sancıların artıyor.

Ama kimsede bir hareket yok, ne bekliyor bu insanlar neden doğuma başlamıyorlar ki? diye düşünüyor ama soramıyorsun.

Hemşire, kapının yanına gidip ışığın düğmesine basıyor. Kahrolası bembeyaz floresanlar!

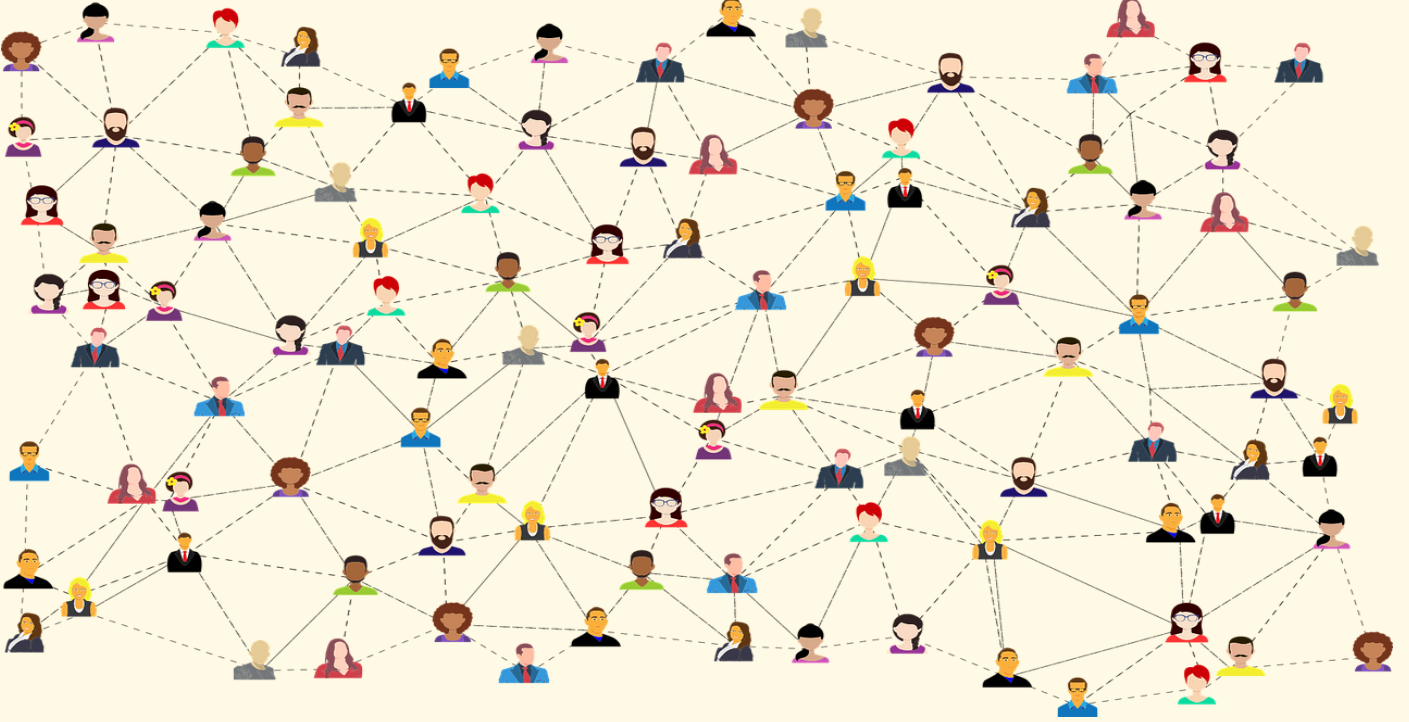
Beyaz ışık...
Pencereden ışık gelmiyor artık. Gelse bile odanın aydınlığında yitip gidiyor.
Başka bir doktor giriyor içeri.
Anlamadığın bir dilde iki doktor konuşuyor.
Sözleri değil, mimikleri takip ediyorsun.
Sancılar sıklaşıyor. Artık umursamıyorsun.
Korku acıya galebe çalıyor.
Son kez pencereden dışarı bakıyorsun.
Görebildiğin sadece bulutlar...
Sana doğru bakmadan konuşuyor doktor;
Hastayı hazırlayın ameliyata alacağız.
Seni götürdüler, öylece bakakaldım.

Kocan duvara yaslanmış, olan bitene bir anlam veremeyen, korkmuş ve çaresiz gözlerle hiç kımıldamadan aynı noktaya bakıyordu. Bir heykel kadar tepkisiz duruşu beni korkuttu. Seni götüren sedyenin peşinden gitmek istedim, bir el göğüs hizamdan beni engelledi. Ardından öylece bakakaldım. Zihnimde, sedyenin tekerleklerinin, giderken çıkardığı ses uzun süre yankılandı. Tekrar odaya döndüm. Odadaki tek hareket, saatin saniye göstergesiydi.. Hipnotize olmuş gibi onu izledim. Gözümü saatten ayırdığımda, sanki bir şeyler ters gidecek sanıyordum. Koridorda sesler çoğalmaya başladı. Gözlerim saatte... Kapı açıldı.

Bak yine aynı odaya getirdiler seni.
Güneş ışığı pencereyi aşp bütün odaya yayılmış.
Bu kez çevirmiyorsun yüzünü.
Koynunda yatan bebeğin gözlerine vuruyor ışık. O da gözlerini kısıyor.
Gülümsüyorsun.

BİZ KAÇ KİŞİYİZ?

Fatma Nur Yaman

Aslında biz kimiz? Biz kaç kişiyiz? Hiç düşündünüz mü?
“Bir ben vardır bende, benden içeru” demiş Yunus Emre... Gerçekten de biz kaç kişiyiz?

Olduğumuz, olmayı istediğimiz ve görüldüğümüz, olmak üzere biz tam 3 kişiyiz. Bu 3 kişilik birbirine ne kadar yakınsa karşımızdakilere verdiğimiz imaj da o kadar tutarlı olur. Kişiler genellikle, kendilerince olumsuz saydıkları tavır, davranış veya karakter özelliklerini gizleme eğilimindedir. Hele ki yeni bir başlangıç yaşıyorlarsa... Kim bilir, belki kabul görmek, belki de kendilerini daha değerli hissetmek için yaparlar bunu. Kişi böyle bir yola masumca yönelebildiği gibi kötü emellerini gizlemek amacıyla da başvurabilir. Yine de bir insanı tanımak istiyorsanız ona başkalarını sorun derim. Çünkü sorduğunuz kişiyi anlatırken farkında olmadan kendini anlatacaktır. En doğru yorumu da kişinin kendisinden alabilirsiniz böylelikle...

Kendini anlatırken abartsa bile, başkalarını anlatırken kişinin kendisiyle tanışabilirsiniz. Nişanlılık döneminde beni ve arkadaşlarımı tanımaya çalışan nişanlım, arkadaşlarımı soruyordu.

Filanca nasıl? Çok iyidir.

Fışmanca? O da çok iyidir.

#deneme

Sana göre de herkes iyi, demişti. Şimdi olsa, herkes için o kadar iyi der miyim? Bilemiyorum. Belki benim saflığım, gençliğim, belki de Polyannacılığım...

Anlatılan her şeyin doğru olduğunu düşünür, hiçbir sedye kurgu aramazdım. Öyle ya arkadaşım ya da x insan, bana neden yalan söylesin? “Zaman en iyi öğretmendir” derlerdi ya, pek çok insana olduğu gibi bana da şüpheciliği öğretecekti zaman. Emerson “İnsanın Görkemi “adlı eserinde diyor ki;

“İnsanın yarısı kendisi, diğer yarısı kendisini nasıl ifade ettiğidir.”

Bir kişiye bakın, bir de kendini nasıl anlattığına, ikisinin bileşkesidir karşınızdaki. Ne anlattığı ne de görüldüğü...

Bir de içimizdeki çocuk var, her daim altı yaşında, hiç büyümüyor. Ama çok şey biliyor. Birisi hakkındaki “ilk intibamızı” da o söylüyor ve de yanılmıyor. Hem de on beş saniye gibi kısa bir sürede...

Ben kendi adıma bu altı yaşındaki kız çocuğunu çok seviyorum. Sevgi arsız, şımarık bir ufaklık, biraz da zirzop. O ortaya çıkmışsa bilin ki ben mutluyum. Ki, onunla tanışan kişi sayısız bir elin parmaklarını geçmez. Yıllar önce bununla ilgili bir hikâye okumuştum.

Gece vakti evden eşine kızarak çıkan bir adam, çikolata parası isteyen bir dilenci ile karşılaşır ve şaşırır, öyle ya dilenci dediğin ekmek parası, yol parası ister, çikolata parası ister mi hiç? Neden çikolata parası istediğini sorduğunda, o günün eşinin doğum günü olduğunu, pasta alacak parası olamayacağı için eşine doğum günlerinde çikolata götürdüğünü, ancak bu sefer çikolata parası bile kazanamadığı için çok mutsuz olduğunu söyler. Ve her kadının içinde küçük bir kız çocuğu olduğunu, o kızı şımartmayı sevdiğini anlatır. Beraberce pastaneye girip, dilencinin eşi için çikolatalı pasta alırlar. Bu arada kendisi de eşinin gönünü almak için en sevdiği çiçekler ile tatlıyı alır. Eve geldiğinde ise eşini elinde hediyelerle gören kadının gözlerinde, küçük bir kızın mutluluğunu yakalar adam. Ve anlar ki; DİLENCİ HAKLIYMIŞ!

Sizler de içinizdeki küçük (kız/erkek) çocuğa iyi bakın ve onların söylediklerini yabana atmayın.

Sevgiyle ve içinizdeki çocukla kalın.

GÖZLERİ OYULMUŞ KUŞ ÇIĞLIĞI

Mustafa Işık

Ne olur bir gün beni kapında olsun dinle.

... ama gözlerin hâlâ çok güzel, bakışların içli ve kederli olsa da. Masmavi denizden kopup gelen dalga gibi gök rengine boyar yüzümü; kırgın, mağrur, derinden. Sanki uzak yolların başlangıcı gözlerinmiş gibi gizemli bakar ve ilk defa yatağına akan ırmak kadar ter u taze nefeslidir.

Bana, tek kişilik ölümün mümkün olduğu hikâyeler öğretsin gözlerin. Dağ uğultusu, kuş cıvıltısı, deniz sesi, mevsim nefesi ve binler yıllık atı kişnemesi kadar hayattan edayla doldurup heybemi gelip eşğine baş koyabileyim o vakit. Gül yetiştiren bahçıvan yalnızlığıyla kalabileyim.

Olur ya bir gün gözlerini götürmek istersen, güneş doğuşunu erteler, dağlar denizi sırtlayıp çöle kardeş olur. En çok da bu hal acıtır yüreğimi. Çöl Mecnun'a vatanken ve ben Butimar gibi denizi içmeye kıyamazken dağlara ne oluyor da gözlerini öpmeye çöle Nil olmaya heveslenir. Durgun sular derin olur, çöl ıssız ve تنها. Dağlara söyle de özenmesin Nuh gemisine, güvercin gözlerini karaya taşıyabilir. **Gözlerin gözlerime değince...** diyor ya şair... Bilirsin gerisini. Benim de yürümeyi öğrenen tay acemiliğiyle titrer bacaklarım. Yüreğimde, yarda unutulmuş ceylan telaşı... Ellerim benden çokça yabancı iki eşkıya, nereye saklayacağımı bilemez olurum. Boynu sır yüküyle yere eğilmiş Anka'nın yere dökülen kanadına telektir saçlarım.

Allah'ım , en güzel bir vakitte yaratmış gözlerini.

Öyle kolay şey değil gözlerini sevmek.. Satır satır şiir yazdırır şaire gözlerin. Şiir ki tarifi mümkün olmayan bir sırdır, Allah vergisi güzellik. Sestir, ahenktir, müziktir.. acıdır şiir, kederdir, hüzündür, üzüntüdür.. Feryattır, figandır, başkaldırıdır. Ah gözlerin ki sus mevsiminin çılgılığıdır. Şiirin tarif edilemez hali gözlerindir. Koskoca dünyanın pusunu, uğultusunu karşına alıp bıkmadan haykırmaktır gözlerin. Türkü gibi saza yapış avazdır, rüyada maşuka gördüren, âşığı dağ bayır gezdiren... Kalp yerinden fırlayacakmış gibi çarpmalı gözlerini görünce, Azrail'den selam almış gibi nefessiz bırakmalı gönül kafesini ve elden ayaktan düşürmeli bakanı.

Her şeye rağmen bu halden haz almalı gözlerinin meftunları.. Tıpkı bahçıvan, çiçek bahçesine çevirmeli şehrini. Gözlerin, şehrin en güzel evinin güneşe en çok bakan penceresinden ansızın boy veren en güzel gülleridir. Gözlerinden yanaklarına yol alan yaşların, göreni, ölmeye yatmaya ikna etmeye yetecektir. Kurbanlık gibi boynumuza dayanılsa da bıçak, ağzımızı açmamakla o bıçağa uzayan ellere çokça haykırış borçlanırsınız. Ne de çabuk unuttuk aşkın perde ardından hallerini. Söyle, gözlerinde ölmemeye kim ikna edebilir ki beni?

Biz ki Rabbimizin vereceği her hayra muhtaçken aynanın içindeki sırrı keşfe çıkmamız nafile.

Ah, gözlerin tarifsiz kederi! Biliyorum ki insanlara seni anlatmak görüp yaşayabileceğim savaşıların en zorlu olanıdır. Ne olur eksiltme yıldızlarını göğümünden. Acılar ayrılmaz tozudur yolun, bırak da ayak izlerine eşlik etmeyen gölgen utansın.

Gözlerin, en güzel ay ışığında sevilir.

Gökte turna sürüsü ve gözlerinin halesi ilham perisinin gönle yârenliğidir. Her ne kadar mutluluğun resmi olsa da gözlerin, evrendeki sonsuz yaşamın merhametinden hüznlenen bulutlar gibi damlan bize derya huzuru verecektir.

Rabbim, gözleri oyulmuş kuş sürüsünün çılgılığından koru bizleri.

#öykü

GÖLGELER

Serap İtik

Tavanı neredeyse üzerine düşecekmiş gibi insanı ürküten, kırık pencereli bu odada gecenin bir vakti... Yatak gıcırtiları tüm koridoru saran ezgiler oluşturuyor. İki hasta karşılıklı yatıyor. Hem komşu hem de kader ortağı olmuşlar. Kadın, ne zaman evine döneceğini bilmese de uyumaya çalışıyor. Yarın ameliyat olma korkusuyla bir o yana bir bu yana dönerken, gece bitmek bilmiyor. Ben ise sabah nasıl olacak diye düşünmekten edemiyorum.

Sokak lambasının aydınlığı, acının, tedirginliğin üzerini örtüyor.

Sabah çıkanlar, çıkamayanlar...

Koşuyor birileri, sesler tekerleklerin hareketine karışıyor. Çılgınlara eşlik eden sargılar, onların etrafını sarmalıyor. Koridordaki ilaç kokusu, genzi yakarcasına nem kokusunu bastırıyor.

Buradaki hastalara gölge adını koydum ben. Çünkü sabahtan ameliyata gidiyor akşam doğru tekrar geliyorlar.

Koridorun sessizliğini bozan bir uğultu yaklaşıyor. Sanırım birisi geliyor. Elinde serum şişesi ve bir iğne ile bize doğru yaklaşıyor. Odanın kapısını aralayıp yatağın ucuna doğru süzülüyor. Hasta saklanmaya çalışsa da, hemşire umursamaz bir tavırla, batırıyor iğneyi incelmış deriye. Kadın, bağırarak ama sesi boğazında düğümleniyor. Bağırma kime bağırarak! Gölge o, onlar için karaltıdan ibaret.

Yan oda da bir kadın, boylu boyunca uzanmış, hareket etmiyor. Her ne kadar doktorlar için bir gölge, yani gelip geçici biri olsa da, o korkuyor. Tekrar ameliyat olmaktan, tekrar acı çekmekten ya da ölüp yok olmaktan. Çünkü gölgeler ölünce, etrafındakiler önce o günü unutmaya başlayacak, ardından tüm hayatını sığdırdığı evini önüne gelene dağıtacak. O en sevdiği ayakkabıyı sevmediği komşusu alacak. Sonra bahçede çalışırken giydiği renkli şalvarını kızı alacak. Ne acı, senden kalanların bir bir gitmesini izlemek... Gençlik yıllarında çekindiği evlilik fotoğrafı, belki de bir çekmecenin içine gömülecek. Hayat gibi Gölge'de bir nefeste yok olup gidecek.

Gece, koridorda yürüyorum. Ölüm sessizliğinin yerini uyku sükûneti almış. Sadece ayak tıptırtılarım hafiften duyuluyor. Hemşire bankosunun hemen önünde bir kutu gözüme ilişiyor. Üzerinde “kefen” yazıyor. Bu kutunun koridoru süslemesi, ürpertici olsa da bana hayatın başlangıcını ve sonunu hatırlatıyor.

"Gerçekten kefen mi bunlar? " diye soruyorum kadına.

"Evet" diyor başını sallayarak.

" Ama burada ne işi ver buradakiler iyileşmek için burada. En kısa sürede gidiyorlar. Bu ne için? "

"Burada ölen olursa önce bunu örtüyoruz, tam kefen değil yani. Sadece kimse görme-sin diye basit bir örtü. Asıl kefeni aşağıda giydireyorlar."

Basit bir örtü öyle mi!

Doğru onların, birer gölge olduğunu unutacaktım. Vakti gelince gelen, vakti dolunca kaybolan bir karaltı gibi...

Sabah oluyor, ben yine yerimde duramıyorum. Zamanımın bolluğunu fırsat bilerek hastanede ne olup bittiğini, aşamaları öğrenmeye çalışıyorum. Refakatçi olmanın en iyi yanı belki de yirmi dört saat hastanede olmak... Eğer bir gün ölürsem hazırlıklı olmak istiyorum. Yanımdan basit bir örtüye sarılmış gidenin ardına bakarak gölgemi de yanıma alıp hastaneden ayrılıyorum.

#hikaye

RUBİK HİKAYELER

Enstitü İstanbul İsmek Maltepe Zümrütevler Yazarlık Atölyesi Katılımcıları

Dört kardeşine ve annesine bakmak için iki yıldır, çöp karıştırıyor;kâğıt, mukavva, naylon, metal, şişe ne bulursa topluyordu. Dördüncü sınıftan sonra okulu bırakmak zorunda kaldı. Hiç değilse kardeşleri okusun istiyordu. Her gün o sokak senin bu sokak benim dolaşarak neredeyse on kilometre yol yapıyordu.

Bu uzun yürüyüşlerin en güzel yanı da bitmeyen, her gün dizi film gibi kafasında dallanıp budaklandığı hayalleri idi. Kimsenin sınır koyamadığı, yargılayamadığı, duyamadığı, kendi gönlünce şekillendirebildiği sadece ona ait hayaller... Belki de bunun için seviyordu bu işi, yalnız ama kalabalık yürüyüşlerini... Çöp konteynerleri, sihirli bir hayal kutusu idi onun için.

Çocuk bu gündüz düşleriyle avunuyor; kâh onları terk edip giden hayal meyal hatırladığı babasını gözünün önüne getiriyor kâh okuyamadığı okulları tamamlayarak ünlü bir ressam oluyor, bazen de farklı zaman ve evrende oluşturduğu kimliklerle hasbıhal ediyordu.

Çöp; bakmak zorunda olduğu ailesinin ekmek kapısı, belki de onlar için tek çıkış noktasıydı. Öyle ya! Ekmeğini çöpten çıkarıyordu!

#hikaye

Her mahallenin çöpi farklıydı: Zenginlerle fakirlerin artıkları da öyle... Sıklıkla ilgisini çeken şeyler olduğu için en son bu sokağa gelir, oturup konteynerden buldukları ile oynar, yaşayamadığı çocukluğuna geri dönerdi.

Her zaman yaptığı gibi bugün de çöpün dibine ulaşmak için konteynerin içine yarı beline kadar eğildi. Dipteki çöpleri karıştırırken sıkıca bağlanmış bir poşet eline takıldı. Çıkarıp torbanın düğümünü çözdü; dağılmış bir çerçeve, cam kırıkları ve parça pinçik bir fotoğraf...

Parmağına taktığı torbayı kucağına alarak kaldırıma oturdu, okulda yapmayı sevdiği yapbozları hatırlamıştı. Fotoğraf artıklarını bir köşeye toplayarak camlardan ayırmaya çalıştı. İçinden “inşallah eksik bir kare yoktur.” diye diledi.

Hayalperest Çöpçümüz-bu dakikadan itibaren-tıpkı bir puzzle gibi elindekilerini birleştirerek tüm fotoğrafı oluşturmayı kafasına koymuştu.

Küçük Çöpçü, artıkları karıştırmaktan kararmış elleriyle renk renk kâğıtlar arasından, dikkatini ilk çeken bembeyaz bir parçayı bulup çıkardı. Uzunlamasına yırtılmış kâğıdı, elinin karası bulaşmasın diye, yanlarından tutarak önüne, yere; resmin tam ortasına gelecek şekilde yerleştirdi. Bu bir düğün fotoğrafı olmalıydı. İyi de bir düğün fotoğrafını kim, neden yırtıp atsındı ki?

İşaret parmağını gelinin yorgun ama aydınlık yüzünde gezdiren çocuk, gelinin dünyasına dalıp gitti.

Balıkesir'deki kısa, sakın nikâh törenimizden sonra Kayseri'deki düğünümüz de nihayet bitiyor. Son fotoğraf çekimleri bunlar. Benzer kareler için hiç tanımadığım onlarca insan ile önce şapur şupur öpüşüp sonra poz veriyoruz kameralara. Hakan, artık ayakta zor durduğumu fark etmiş olacak ki, elini değil kolunu uzatmış bana, ben de onun koluna girerek ayakta durmaya çalışıyorum.

Aslında her ikimiz de düğün yapmak istememiştik, Kayseri'deki bu düğünün mimarları eşimin ailesiydi. Hakan onların tekne kazıntısı, göz bebekleri ya!

#hikaye

Ele güne karşı öyle düğün olmadan olur muymuş? Ne dermiş konu komşu? Hem de öyle sıradan bir düğün değil, beş yıldızlı otelde, yemekli, içkili, alabildiğine gösterişli, hiçbir masraftan kaçınılmayan, en uzak tanışların bile davet edildiği dillere destan bir düğün olmalıymış... Ki bu düğün; öncesinde yerine getirilmiş bir dizi-fuzuli geleneğin son halkasıydı. Artık Hakan'ı nasıl sevmişsem; kişiliğimi, arzularımı ve değerlerimi bir kenara bırakmış olmamın pek de bir önemi yokmuş ki o vakitler ikimiz bir ağız olmuş “Aman büyükle-rimizi kırmayalım, sonra yine kendi yaşam tarzımıza döneriz.” diyor, gerisini düşünmüyorduk.

Evet, birçok şeyi istemediğim halde kabul etmişim ama hiç değilse gelinliğimi gönlüme göre -sade ve kısa duvaklı- seçebilmişim. Hakan'ın annesinin ve ablalarının; dantelsiz, payetsiz, dümdüz gelinliğini gördüklerinde yaşadıkları gözle görülür şoku hatırlıyorum. Kusuru bize atmış; Durumu, eşe dosta “İstanbul'da iyi bir gelinlik yaptırmayı becerememiş çocuklar!” diye mahcubiyetle izaha çalışmışlardı. Bütün gece bana gelinliğimin beğenilmediğini hissettiren bakışları üzerimde hissettim. Hatta bu fotoğrafta bile tanımadığım bir kadın-sonradan eski bir komşu olduğunu öğrendiğim- fotoğraf makinesi yerine benim gelinliğimi dudağını bükerek tepeden tepeden süzerken yakalanmış objektife. Belli ki düğün sonrası sohbetlerin ana malzemesi olacak, güzel gelinliğim.

Bu sadeliğe dayanamayan müstakbel kayınvalidem; 19 pontluk topukları ile bütün gece canıma okuyan gümüş ışıltılı, taşlı, sivri burunlu ayakkabıları -mucidi gibi- bulup getirdiğinde bana “hayır” deme şansı vermemişti hiç. Saatler süren takı töreninin üzerine kollarımı, boynumu aşağı çeken bilezikler, kolyeler giderek ağırlaşıyor, her hareket edişimde şıkırdayan altın sesleri sanki bir matkap gibi zihnimi oyuyordu.

Sağ yanımdan Hakan'ın koluna girmiş ondan destek alıyorken, sol elimle babamı çekiştiriyorum. O da benim arzumu anlamış ki gerginliği her halinden belli olan annemi omuzundan tutmuş fotoğrafa dâhil etmeye çalışıyor. Gelen davetliler ve Hakan'ın ailesi ile çekilen poz poz fotoğraflardan sonra kendi ailemle fotoğraf çektirmek istemişim sadece. Adeta ruhumuzun karışıklığı yansımış bu poza. Herkes dağınık ve hareket halinde; kimileri kadraja girmeye çalışırken, kimileri bu kadraja girmekten kaçınıyor, bazıları ise nerede, nasıl duracağını bilemez vaziyette...

Fotoğraf; anı durdurma, görüntüyü dondurmayı ifade eder ya, bu kez, yaşayan, duyguyu hissettiren bir kare olmuş, kimse sabit durmuyor, hareket halinde. Herkesin duyguları bakışlarından, yüzlerinden, bedenlerinin duruşundan okunuyor. Buna karşın, kadraja giren hiç kimse o anda donup kalmaktan ve çerçeveye sabitlenmekten kurtulamamış işte...

#hikaye

Gelini, fotoğrafın ortasına yerleştiren çocuk, yere döktüğü parçalar arasında beyazlar içindeki kıızı koluna takmış siyah damatlığı ile yaşı yaşına uygun delikanlıyı “Bu dört beş parçaya bölünmüş abi de damat olsa gerek.” diye düşünerek gelinin sağ yanına kondurdu. Birbirlerine çok yakıştıklarını düşündü. Damadın papyonunun üstünden kaymış beyaz yakasına; düzeltmek ister gibi hafifçe dokundu. Gülen gözlerin arkasındaki endişe ve yorgunluğu hisseden hayalperest çöp toplayıcı; kendini, gelini kolu ile destekleyen ve güçlü görünen damadın yerine koymaya çalıştı...

En mutlu günümün bir kâbusa dönüşmesinden korkuyordum. Annem ve Teyzem, Sude’yi ve ailesini bize uygun görmüyorlardı. Aile büyüklerimi bir arada bulmuşken, önce derin bir nefes aldım ve cesaretlenip konuşmaya başladım:

“Annecim ve sevgili teyzeciğim; lütfen! Bugün hiç bir konuda ne bir gerginlik olsun ne de her hangi bir tartışma çıksın istemiyorum.”

Neriman teyzem: “Aaaaa yakışıklı oğlum! Ailemizin birtanesi, seni üzecek bir şey yapmayız. Sen merak etme. İstanbul’dan arkadaşların geldi ya. Hadi oğul, sen git onlara bak bir ihtiyaçları var mı? ”Teyzem bunları söylerken beni bir yandan köşeye çekip “Bir tanesi var ya, şu yeşil gözlü, uzun boylu, nasıl biri, ailesi varlıklı mı?” diye kaşını gözünü oynatarak sormaz mı!?

“Yaaaa Teyze! Sen neyin peşindesin?” gülümseyerek söylediğim bu sözden sonra odadan çıkıyorum. Kendi kendime başımı iki yana sallayıp sağ elimle çenemi ovuştururken içeridekilerin sözlerini yerine getirmelerini umut ederek arkadaşlarımın yanına gidiyorum. Düğün stresi günler öncesinden kafamı meşgul etmeye başlamıştı. Bir kadeh bir şeyler içmek istedik üniversite günlerimizi yâd ederken. O sırada beni arayan, suratını ekşiterek etrafa bakan dayımla göz göze gelmemek için bakışlarımı kaçırısam da ona yakalandım. Dayımla, düğünde neler olacak? diyerek, kız tarafı, erkek tarafı, tekrar tekrar aynı şeylerin üstünden geçtik. Aman Allah’ım! Nasıl bir güne uyandım? keşke kaçıp gidebilsem Sude’mle, diyordum. Sude’nin kuğu gibi süzülerek gelişini görünce dudaklarım kendiliğinden iki yanağıma doğru gevşeyiverdi. İşte bu, her şeye değerdi, mutluydum.

Bütün adetlerin harfiyyen uygulanmasını isteyen bizimkilerin talepleri günlerdir bitmek bilmemişti. Hır-gürle, didişmelerle geçirmiştik bu süreci. Düğün sonunda, bir kolumda Sude, diğer kolumda -fotoğraflar da dâhil olmak üzere- bir an olsun yanımdan ayrılmayan annemle son pozlarımızı veriyoruz. Şu anda tek istediğim şey; balayı oteline gidip bu gergin günlerin yorgunluğunu müstakbel eşimle mavi suların serinliğinde atmak.

#hikaye

Çocuk, insanların sokakta o yokmuş gibi davranmalarına alışkındı. Bu nedenle yaşlı teyzenin yanına gelip kendisiyle konuşmasına şaşırды. Hatta benimle değil de bir başkası ile konuşuyor diye düşünerek başını daldığı yapbozdan kaldırmadı bile. Bastonuna dayanarak yanına kadar gelen teyze tekrarladı:

-Fotoğrafi mı birleştiriyorsun Evladım?

Gözlerini yerden teyzenin yüzüne kaldırırken “Acaba bana kızacak mı?” diye düşünerek cılız bir sesle “Evet” diye yanıtladı.

-Evimin bahçesindeydim, burada böyle dikkatlice ne yaptığını merak ettim. Rahatsız olmazsan ben de şuraya oturayım, Fotoğrafi çöpe atan aileyi yakından tanıyorum. Hem belki yapbozu tamamlamana yardım ederim, hu, ne dersin?! Bak bu damadın bir annesi vardı ki... Hükümet gibi kadındı! Allah seni inandırırsın!..

Meraklı teyzenin uzun uzun anlattıklarını dinler görünen ama kendi hayallerine dalan çocuk, damadın annesini kadının söylediği ilk cümleyle çoktan bulmuştu bile. Gösterişli saç- başı ve parlak elbisesi ile dağılmış birkaç parçası kolaylıkla ayırt edilip birleştirilen damat annesi; oğlunun yamacına oturtulurken geveze teyzenin de yardımı ile adeta dile geliverdi...

Oğlumun düğünü bu! Elbette böyle ışıltılı, albenili bir elbise giyiyorum. Saçlarımı kaynana topuzu yaptırdım. Her gün taktığım bileziklerimin ve kolyemin üstüne kasada sakladığımız bütün altınlarımı özenle taktım. En son da eşimin evlenirken bana hediye ettiği fişekliği boynumdan geçirerek belimin sol yanına doğru sallandırdım. Salonda beni görenlerin, özellikle de o kıtıpiyos gelin anasının gözleri, yuvalarından çıkacakmış gibi oldu.

Takı töreninde kız tarafı iki bilezik, bir kolye takarken ben de onlara şaştım kaldım. Sıra bize geldiğinde takı torbasını açtım; on adet burma bileziği, küşkü gibi ağır takı setini ve altın telkari kemeri gözlerine sokarcasına yavaş, yavaş taktım. Neriman’la takı merasimi bittikten sonra köşede fısır fısır konuştuk:

“Abla gördün mü? Sen takıları takarken apışıp kaldılar. Maşallah nasıl bir aileye kız verdiklerini gördüler. Tabii kendi yaptıklarından utanmışlardır.”

“Neriman, ben sana demedim mi düğünde göstereceğim onlara” diye.

Fotoğraf çekimleri başlarken yüksek ökçelerimle yürümekte zorlansam da neon ışıkları gibi parıl parıl parlayarak oğlumun yanında yerimi aldım. Eee ne de olsa oğlan anasıyım ben...

#hikaye

Kadın bastonu ile çocuğun ayağını dürterek:

-Oğlum dinliyor musun beni? Sana anlatıyorum! Baksana buralar benim havasına... Hatice Hanım zaten bütün fotoğraflarda oğlunun kolundan ayrılmamış hiç.

Teyzenin dürtmesi ile damadın annesinin dünyasından, fotoğrafı tamamlamaya dönen çocuk, başını öne doğru hafifçe sallayarak onu dinlediğini onayladı.

-Düğünde zaten gelin tarafı üç kişiydiler: Anne, baba, abla. Bak! Onlar da vardı bu fotoğrafta. Koyarız şimdi onları da bulup...

Çöp toplayıcı, gelinin sol tarafında koluna giren, babası olduğunu tahmin ettiği lacivert ceketli, beyaz saçlı amcayı buldu. Yırtılmış kenarları hizalamaya çalışırken bu yüzde; kızını evlendiren babanın hüznünü hissetti. Küçük çöpçümüz de kendilerine adeta babalık ettiği kız kardeşleri evlenirken böyle duygulanacak mıydı? Fotoğrafa daldı, daldı, daldı...

Son fotoğraf çekimlerine geçilecek ama ben kızımın doğumundan bu akşama kadar olan hayat hikâyesini sayıklamaktan kendimi bir türlü kurtaramıyordum. Küçük kızım doğduğunda da yanımızda hiçbir akrabamız yoktu, tıpkı bugün gibi yalnızdık. Eşimin ailesi zaten bize dargındı. Benim ailem de Rize’de yaşıyordu. Ablasından dört yıl sonra kucağımıza almıştık Sude’mi. Battaniyeye sarılı kırk günlük bebeği otobüs tavanındaki raflara asmıştık. Sallana sallana yirmi altı saat sonra tayinimizin çıktığı Balıkesir’e varmıştık. O kadar uzun yolda hiç ağlamamıştı güzelim. Ben dâhil otobüsün bütün yolcularının içtiği sigara dumanı altında yolculuk yapmıştı kızım. Hep başarılı bir öğrenci oldu, üniversiteyi bitirdi, altın bileziğini taktı koluna, kendi ekmek parasını çıkarıyor artık. Her zaman onun kararlarına saygı duyduk, hep gururlandık onunla. Şimdi de evleniyor işte! Gelin olmuş gidiyor, canım kızım. İnanamıyordum, içim yanıyordu.

Kayseri’deki düğün sona ermek üzereydi. Kızım bu akşamdan sonra eve gelmeyecek. Birisinin yanında yani “damat” denen kişi ile yaşayacak artık. “Bu nasıl bir şey.”, “Olmaz ya!” diye kendi kendime söyleniyordum, şaşkındım. Davetliler fotoğrafta yer kapma telaşında... Sahnedeki itişmeleri, fotoğraf karesini paylaşamayanları uzaktan izliyordum. Ben ise “Kızım bu akşam gidiyor. Artık bizimle, evimize dönmeyecek.” diye dertlenmeye devam ediyordum. Kızım seslendi: “Baba hadi gelsene! Fotoğraf çekilelim.” Gözlerine baktım annesini de getirmemi istediğini anladım. Hanımı yakalayıp çektim yanıma. Bir tarafımda kızım diğer tarafımda eşim damat tarafından birilerinin de eşliği ile fotoğrafı çektirdik. Bu da biterse ayrılma zamanı geliyor deyip düşüncelere kapılmıştım ki. Tam bu sırada Hanım

“Niye öyle soğuk soğuk duruyorsun? Biraz gül, neşeli görün!” demez mi?

#hikaye

-Bunlar Balıkesir'den gelmişlerdi. Bizim buraların adetleri değişik geldi onlara, baksana fotoğraflara bile yansımış şaşkınlıkları.

Meraklı yaşlı teyze bunları söylerken, çocuk, hüzünlü amcanın yanına; gergin, sade giyimli kadını yakıştırıp gelinin annesinin hayallerine can vermeye başlamıştı bile...

Ele karışan yele karışır derlerdi de inanmazdım, gerçekten de öyleymiş. Sude'm canım kızım, onu ilk kucağıma aldığım an daha dün gibi aklımda. Çok güzel bir bebektir. Hep güler yüzlü ve sevgi doluydu, ta ki düğününe kadar. Onca olan bitene rağmen gülümseme çabaları da sonuçsuz kalmış, mutsuzluğu düğün fotoğraflarına da yansımıştı. Bu mutlu gününde yüzünün asık olması, içimi acıtmıştı. O üzülmesin diye, her şeye boyun eğip, zorluklara göğüs gerdiğim zamanlar geldi aklıma. Ne için? Kızım bir avuç görgüsüzün elinde oyuncak olsun diye mi!?

Bir eğitimci olarak pek çok öğrenci yetiştirdim, birçok insana yol gösterdim, fakat başkaları için zorladığım aklım şimdi kendime yetmiyor.

Onca şatafat, hat safhada görgüsüz olan kayınvalidenin gençlerin isteklerini görmezden gelişi, asık suratlar, bitmeyen kaprisler, kendi öz kızımın Kayseri'deki düğününü, artık bitmesini beklediğim bir işkenceye çevirmişti. Bizim kendi cemiyetimize yaptığımız sade nikâhtan sonra kayınvalide kabına sığamamış, taşıkça taşmıştı. Düğün yalnızca bu kaba ve görgüsüz kadının bitmek bilmeyen istekleri üzerine şekillenmişti. Doğal olarak da zarafetten ve incelikten uzaktı.

Sanırım herkesin hayalini süsleyen bir dünür portresi vardır. Bu aile için şu ana kadar gördüklerim ve yaşadıklarım; hayallerimin çok uzağında kalıyor maalesef. Karşılıklı sabah kahvesini yudumlarırken, kültür ve sanat sohbetleri yapacağım dünür hayalimden, Kayseri eşrafının dedikodusunu yapacağım dünüre... Ama hakkını yiyemem, bizim giremediğimiz kadraja sağlıklı sollu akrabalarını, arkadaşlarını dizip ortada hükümet gibi durdu ya, helal olsun!

Düğünün bitmesine dakikalar kala ben de bittim. Bir tarafta onca sıkıntıya rağmen "Mutluyuz" mesajı veren eşim, diğer tarafta düğün boyunca yerinde duramayan, iki misket gibi gözleri fırl fırl dönen damadın dayısı! Adam gece boyunca beni minibüsçü zannedip "Şuradan bi Kayseri alır mısın!" deyip durdu. Bir de on dakikada bir "Geldik mi?" diye soran bu ayyaşa, eşlik eden eşime ne demeli?!

-Aysel geldik miiii?

-Geldik Bey! geldik tam yerine geldik, in!

#hikaye

-Bu garibanlar böyle bir avuçtu zaten. Yanlarında gelinin ablası da vardı. Hatta hiç unutmam damadın kuzenine dik dik bakıyordu.

Çocuk, gelinin ablası olabilecek parçayı yerdeki kâğıtları karıştırarak ararken bu teyze nerden biliyor acaba bu kadar şeyi diye düşündü. Utandığından ve sorarsa daha fazla konuşacağını düşündüğünden sustu.

Teyze ona doğru eğilerek uzun saçlı, ince, genç bir yüzün; burundan yukarısı görünen başını işaret etti. Yüzünün tamamı, üç parçalı gövde ve iki parçalı bacak kısmı da teyzenin yardımı ile bulununca; kız, gelin tarafında yerini aldı.

-Fotoğraftan bile anlaşılıyordu damadın kuzeni olan şu güzel kıza kıskanç kıskanç bakıp duruyordu bu zilli. Resmi tamamlayınca bak! Sende anlayacaksın... Hayalperest küçüğün gözleri; gelinin ablasının bakışlarını çözmek ister gibi fotoğrafın henüz boş olan yerine, betona çakılıp kaldı...

İçimdeki duygular tarifsiz. Bugün küçük Sude'miz gelin oluyor. Daha dün minicikti, birlikte oyun oynuyor, babamı kim daha çok seviyor diye çılgınlar gibi kavga ediyorduk. Benim kendi halinde, sakın, bakımsız kız kardeşim nasıl da bulmuş bu Hakan'ı. Gerçi Hakan kim? Anasına bak, disko topu gibi görünüyor. Allah yardımcısı olsun kardeşimin, Kayseri'ye gelin oluyor. Şimdi bu kaynana "Bizimle yaşayın da" der, rahat bırakacağını hiç zannetmem onları. Bunun için biraz da endişeliyim, babam bu aileye kızı nasıl bırakıp gidecek. Dünden beri bizi mahcup hissettiriyor, sonradan görme bir zenginlikle her şeyi gözümüze sokuyorlar.

Fotoğraf için tüm aile sahneye davet ediliyor. Düğünde de tek beğendiğim tip, şu yeşil gözlü fotoğrafçı. Bir yandan gözümle onu keserken bir yandan da "Acaba kardeşimi kıskanıyor muyum?" diye düşünüyorum. Ben daha gösterişliyim, bakımlıyım. Giyinmeyi severim. Yani şu ortama bir baksanıza! Benden daha iyisi yok. Alin, damadın kuzeni istisna olabilir gerçi. Her neyse... Miniğim eşini bulmuş, yüzü gülüyor, hep mutlu olsun.

Sahne yerimizi aldık. Alin'le aramızda birkaç kişi var. Böylesi daha iyi sanırım. Her şey fotoğraf için hazır ve tam "çekiyorum!" sesiyle Alin'in saçları açılmasın mı? Bu bir saliselik anda, bakışlarım Alin'in üzerinde yakalanmış. Kıskançlık mı şaşkınlık mı!? Sanırım kızı kıskandığım, gün gibi belli olacak. Fotoğrafçı da gözünü ondan alamadı bir türlü. Gerçi ben de... Bu fotoğraf yok olmalı.

#hikaye

Çocuk, şimdi resmin daha küçük kısımlarıyla uğraşmak zorundaydı. Sanki fotoğrafı bölen ortada daha büyük yırtıklarla yetinmişken, kenarlarını bölük pörçük etmişti. Önce birbirine karışmış, sadece bu kısımdan bile ayakta zor durduğu anlaşılan bir erkeğe ait ayakkabı resmi buldu. Ayakları gövdeye bağlayan bacakları aradı, önündeki minik kâğıtlar arasında bulamadı. Yandaki poşete elini soktu, başparmağında hissettiği acı ile elini hızla dışarı çıkarttı. Camla kesilen, kanayan parmağını ağzına götürmek üzere iken

–“Sakin elini ağzına sürme oğlum!, bütün gün çöptesin, hasta olursun maazallah!” diyen annesini duyar gibi oldu ve bundan vazgeçti. Kanayan parmağını üfleyip, üzerindeki en temiz bölgeye, pantolon cebinin iç kumaşına bastırmakla yetindi. Acısını dindirecek şeye, yine hayallerine sarınmak için, yapboza geri döndü. Naylon torbayı daha dikkatli açıp aralara sıkışan parçaları eliyle yokladı. “Bu erkekler de niye hep siyah giyerler bilmem, hep benzer kıyafetler var burada.” Neyse ki ayaklarla, kaykılmış gövdeyi birleştiren yamulmuş bacakları bulması uzun sürmedi. Ceketini omuzlarından aşağı düşmüş, kırmızı kravatı bir yana kaymış, eli kolu hareket halindeki bu adama layık bir kafa bulmalıyım diye düşünürken... “İşte burnu ve yanakları kızarmış, gözleri yana kaymış, seyrelmış, dağınık saçları ile bu baş tam da bu gövdeye layık.”

Çocuk bu son sözleri mırıldanarak tamamladığı adamın kimliğini merak ederken, fotoğrafı anlatan teyzenin bir süredir sesinin çıkmadığını fark etti. “Ne zaman kalkıp gitmiş, ona sorardım bu kim?” diye hayıflanırken baston tıkırtısının geldiği yöne başını çevirdi. Teyze tekrar yanına geliyordu.

Yokluğunun sezildiğini, çocuğun onu arayan bakışlarından anlayan kadın, kırışıklıkları derinleşmiş sert yüz ifadesini yumuşatan bir gülümseme ile önceden oturduğu yere yerleşirken elindeki yara bandını çocuğa uzattı.

-Getir de parmağına saralım yavrum. OOO bakıyorum! bu arada damadın dayısı Baki’yi de halletmişsin.

Çocuk, uzattığı parmağı saran teyzeye dönerek:

-Bu adamın kafası gövdeden ayrılmış. Yamulmuş bacakları, ayakları ayrı bir yerdedi. Zorda olsa birleştirdim ama hala her tarafı başka yöne bakıyor gibi nesi var anlamadım.

-Baki bu! hep öyleydi. Ayakta zor duruyordu. Zaten bu fotoğraftan sonra da ağlama nöbeti ile yığılıp kalmış. Çok hisli bir çocuktur. Elinde büyüyen yeğeninin düğününü görünce iyice duygulanmış, içkiyi de fazla kaçırmış senin anlayacağın...

Çocuk teyzenin anlattıkları ile bu her tarafı dağılmış adamın ruh dünyasına dalmıştı kolaylıkla...

#hikaye

Düğüne dair hatırladığım en son şey ablamın “Düğünün sonunda Hakan ile Sude’yi çek bir konuş, biz yüz-göz olmayalım” cümlesiydi. Bu görevi fazla mı ciddiye aldım? Yoksa genç çifte ilişkiler ile ilgili nasihat verecek son kişi olmanın verdiği rahatlıktan mı bilmem kadehler peş peşe akıverdi boğazımdan. Sonrası işte burada, düğünün meşhur olan bu esrarengiz fotoğrafında:

Sude’nin babası ile dans etmeye kalkışmam mı dersiniz, ablamın terledim diye salonun ortasında sırtıma havlu sokmaya çalışması mı? Ya da eniştemin kız kardeşi Gül Hanım beni potansiyel bir gelin adayıyla tanıştırmaya çalışırken kız ile tokalaşmak yerine sarılayım diye üstüne yığılmam mı? Anlatılanlar bitmiyordu o gece ile ilgili. En son fotoğraf çekildiğini görünce eniştemi de kolundan çekip dâhil olmaya çalışmışım kadraja. Sonra yığılmış kalmışım, sandalyeleri birleştirip yatırmışlar. İşte bu kare ayakta durabildiğim son fotoğrafımdı.

Çocuk; yapboza dalıp gitmişken, gün akşama dönüyordu, esen rüzgârla uçuşan parçacıkları, iki elini açarak korumaya çalıştı.

Teyze:

-Akşam rüzgârı çıktı. O kadar uğraşın boşa gitmesin, bak sana bunu getirdim diyerek cebinden çıkardığı bandı çocuğa uzattı.

Yara bandı almaya giden kadın beraberinde fotoğrafın da yaralarını sarmak istemiş ki onu da sabitleyecek geniş bir bant getirmişti. Yapbozun dağılıp bozulmasından korkan çocuğun endişeli yüzüne güven ve rahatlama yayıldı. Şu ana kadar yan yana, üst üste yerleştirilen kareler; yaşlı kadın ve çöp toplayıcısının yardımlaşması ile yerde birbirlerine sabitlendi.

-Teyze, sen bu kadar şeyi nerden biliyorsun? Bu düğünde sen de mi vardın?.. Sana benzer biri var mı diye baktım ama göremedim.

-Yok oğul, ben bu düğünde yoktum, yaşlılık işte rahatsızdım o zaman. Düğün sahiplerini iyi tanırım ama.

Kadın bastonunun ucu ile; çenesinin bir kısmı ve kırmızı parlak elbisesinin üst tarafı görünen bir kadını çocuğun eline doğru itti.

-Bak! bu, benim gelinim Neriman. Damadın teyzesi olur. Pek istememişti bu düğünü, gelini yeğenine layık bulmadı hiç...

#hikaye

Çocuk bu arada kırmızı parlak elbiseli Neriman Hanımın dağılmış vücudunu bulmuş tamamlamaya koyulmuştu bile.

-Çerçevesinin kırılmasını bahane ederek fotoğrafı, parçalayıp atan da o zaten, söylediğine göre kendisi iyi çıkmamışmış... Ama bana sorarsan işin gerçeği başka. Bak! hat-ta benim torun da var burada, annesi onu çekiştiriyor fotoğrafa girsin diye bu yaptığına sonra da pişman olmuştur ya gerçi!.. Dur! şimdi anlatırım sana uzun hikaye... Çöp top-layıcısı için meraklı kadın susmuş, damadın teyzesi, parlak elbiseli Neriman gelin konuş-maya başlamıştı artık...

-Öyle deme Abla! Sen erkek çocuğu anasisin soyadınızı yürütecek size layık bir gelin olmalı. Hakan okumuş mühendis çocuk; işi gücü, evi, arabası var. Kimler kimler koştı da peşinden hiç bir kıza dönüp de pas vermedi bile.

Ablacığım, yüzüme dik dik bakarak: “Neriman, bunları konuşmak için çok geç.” dedi Bunları söylerken ablam yerinden kalkıp son kontrolleri yapmak üzere mutfığa yönelmişti. Ben de peşinden...

-Abla hele bir yerinde dur! Sana da konuşmayayım mı? İçim şişti valla, oğluna bu kı-zı nasıl yakıştırdın? Ne bulmuş bu Sude de böyle sıska, çelimsiz! ne giyimden ne yemekten hiçbir şeyden anlamıyor. Yol yakinken konuş oğlunla. “Bunlar bize göre değil, de!”

Ben konuştum ama “Lütfen Teyze! birbirimizi kırmayalım.” Dedi ve kestirip attı.

-Neriman, bilirsin düşüncelerin benim için önemli ama her şey hazır, kız tarafını kar-şılama için yola çıktılar bile.”

-Doğru diyorsun Abla.

-Sahi! Senin kız nerelerde? Hiç görmedim. Hadi hadi Neriman! zamanı boşa harca-mayalım. Alin’i görürsen söyle de kız tarafı ile ilgilensin düğün sırasında...

Salonda Hakan ile Sude’nin heyecanını görünce bir an geçmişe gittim. Kendi düğün günümü hatırladım. Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi atıyordu. Rahmetli eşimi çok sevi-yordum. Alin dünyaya gelince de gerçek bir aile olmuştuk. Erkek doğuramadığımı her fır-satta yüzüme vuran kayınvalidem “Erkek olsa adını Ali koyacaktım, bu kızın adı Alin olsun, demişti. Alin bizim dünyamızı aydınlatan bir ışık gibiydi. Omzuma dokunan bir elle salona döndüm.

-Anne!

#hikaye

Alin'i kendi kafasına göre giyinmiş sade bir topuz, makyaj, babet ayakkabılar, inci kolye, küpe ile görünce:

- Ooo nihayet teşrif edebildin. Nerelerdesin Küçük Hanım! Hadi gel fotoğraf çektirelim hiçbir fotoğrafta yoksun. Zaten teyzenin sana aldığı o güzelim abiyeyi de giymemişsin. Saç, baş, makyaj dersen o da ayrı, kııız! yabancının düğününe mi geldin? Bu ne hal böyle! Alin annesine dönerek:

- Öffff Anne! Unuttun mu? Teyzemin isteği üzerine bütün gece gelinin ailesinin yanında idim ya... Zaten böyle şeyleri sevmediğimi çok iyi biliyorsun, biraz daha konuşmaya devam edersen çıkıp gideceğim şimdi buradan.

"Tamam tamam gel, kuzeninin düğününden senin de bir anın kalsın istiyorum sadece." deyip Alin'i kolundan çekerek objektife poz veriyorum.

Çocuk; göz alıcı, kırmızı elbiseli Neriman gelini tamamladığında, çekştirilen bir koldan yola çıkarak yeni kahramanını birleştirmeye koyuldu.

-Bak işte sana dediydim ya! Benim gelinin zorla fotoğrafa çektiği kız, işte benim torun! Adı Alin, ben koyduydim adını, gadasını aldığım... Hani gelinin ablası, ona doğru kıskançlıkla bakarken yakalanmıştı ya. Alinim de buğulu gözlerle bakıyor baksana... Yaşlı kadın, duygularını açığa vuran bir ses tonu ile hızlı hızlı anlatmaya devam ediyordu:

-Bu düğünde -hatta sana bir şey söyleyeyim mi?- bu fotoğrafın çekiminde tanıştığı kişi ile evlendi Alin. Damat fotoğrafçıydı, bu resmi o çekmiş. İlk karşılaşmaları da o zaman olmuş işte. Ben de bu fotoğrafı çok sevdiğim için çerçeveletip saklıyordum. Sana da dedim ya Neriman,kızı zengin bir damat yerine beğenmediği fotoğrafçı ile evlendi diye öfkesi geçmemiş ki baksana!Fotoğrafı lime lime etmiş.

Bu sırada Çocuk, kızın beline kadar dökülen uzun saçlarını teyzenin anlattığı şehla bakışlara yapıştırmış ve artık o buğulu gözler anlatmaya başlamıştı...

Pek istemeyerek de olsa akşamki düğün için hazırlanmaya başlamıştım. Bir yandan rimelimi sürüyor diğer yandan aynaya yansıyan duru görüntümle hararetli bir şekilde konuşuyordum.

#hikaye

“Annemlerin seçtiği elbiseye, ayakkabıya bak... Sanki beni delirtmek için yapıyorlar. Ah be Hakan! Düğünü tam da yıllardır gitmeyi beklediğim konser biletimin olduğu güne nasıl denk getirdiniz? Bir yıl önceden dünyanın parasını verip aldığım biletim, arkadaşşıma yar oldu. Zaten düğün sevmem. Annemle teyzeme bir laf geçiremedin. Sude’ye de yazık vallahi acıyorum kıza. En çok kendime acımalıyım gerçi! Şimdi tanımadığım onca insanın abuk sabuk sorularına maruz kalacağım. En son laf dönüp dolaşıp bekârlığıma gelecek. Zaten annemin tek derdi beni evlendirmek. Ah canım babam hayatta olsa böyle saçmalıklara katlanmama izin vermezdi. Neyse şu siyah elbiseyi giyer giderim. Dikkat çekmem böylelikle...”

Düğün sırasında da Sude’nin ablası ve ailesi ile vakit geçirdiğimden bizim cenahtan kurtardım paçayı, kazasız belasız bitiriyoruz bu düğün hikâyesini de diye düşünürken; fotoğraf karesine son anda annem tarafından çekştirilmek suretiyle dâhil olunca olanlar oldu. Başımın üstünde bir balerin zarafeti ile topladığım topuz açılmış, simsiyah bir tayın yelelerini andıran uzun düz saçlarım savrulunca utancımından yanaklarım pembeleşmiş, gözlerim ise çaresizlikten buğulanmıştı. Bütün bakışları üzerimde hissettikçe, vücudumu saran sıcaklık ile pembelik derecesi artarak kırmızılığa dönüşmüştü. O kısacık anı yakalamaya çalışan yakışıklı fotoğrafçının yeşil gözleri ile benim bakışlarım adeta o karede buluştu.

-Anasına inat Alinim, fotoğrafçı ile evlendi. İki tane de nur topu gibi oğlu oldu. Maşallah pek de mesutlar, İzmir’de yaşıyorlar.

Yapbozun büyük bölümünü bitiren çocuk, en son eklediklerini de bütüne bantladıktan sonra biraz nefes almak için kafasını kaldırıp hayal ortağına tebessüm etti. Kalan parçaları ayırdı ve renklerine göre gruplandırdı.

Şimdi, lacivert elbiseli, burma bilezikli, topluca bir kadın; gelinin elbisesini süzen bakışları ile birleşerek vücut buluyordu.

-Bu da Kamuran, düğünün tüm Kayseri’ye nam salmasını sağlayan kişi. Baksana fotoğrafa girmiş bir de pişkin pişkin poz vermiş. Damat tarafının eski mahallesinden komşusu. Bayılırdı bedavacılığa bir de dedikoduya...

Teyzenin sesi kayboldu .Küçük çöpçünün zihninde şimdi Kâmuran Hanımın fotoğrafı konuşuyordu...

#hikaye

Ben bunların evveliyatını bilirim. Kaynana olacak Hatice ile, günler düzenler poğaç, börek yerken dedikodunun binini bir para ederdik. O, zengin insanlara özenir, iç çekerek magazin sayfalarını okur, sonra da bunları ballandıra ballandıra anlatırdı. Sanki Kraliçe Elizabeth’miş gibi davranır, kurabiyeleri midesine indirdikten sonra bir güzelde geçirirdi. Ticaretle uğraşan kocasının, işleri yolunda gidince, mahalleden taşınarak zengin muhite geçince; biricik dostu, beni unutup iyice kendini beğenmiş birine dönmüştü.

Geçen gün sağlık ocağına ilaç yazdırmaya giderken gördüm Hakan’ı, çocuk boynuma atladı, düğününe çağırdı. “Annen beni unuttu oğlum, hani nerde benim davetiyem!?” diye sorduğumda annesini aradı, benim çok üzülüğümü söyleyerek davetiyemi göndertirdi. Ne hikâyeler çıkarırım ben buradan! Beş yıldızlı otelde, yemekli, konaklamalı... bayılıyorum bedava yaşamaya.

Düğünden bir gün önce yerleştim otele, resepsiyondan fazlaca banyo malzemesi aldım, eve götürüp bir kaç ay bedavaya yıkanırım. Jakuzi keyfiyle saatlerce süren banyomdan çıktım. Epeyce bir ter döktükten sonra nihayet patlatmadan lacivert döpiyesimin içine girebildim. Boynuma beşi bir yerde miii ve kocaman Osmanlı tuğralı altın kolyemi takıp, burmalarımı da koluma geçirdikten sonra, salona indim.

Ortalıklarda dolanmaya başladım. Önce gelin ve damada takı için yanaşıp çeyrek altını geline takarken, “Gelinliğin harika aşkım ama kaynanan, gösterişsiz olduğu için hiç beğenmemiş.” Dedim. Pis pis sırtıarak iri ela gözlerimi pörtlete pörtlete: Oh bee! ilk gıybetimi yaptım, dedim içimden. Çiğneyip eşarbımın üstüne yapıştırdığım sakızımı ağzıma atıp keyifle çiğnerken damadın anasının yanına doğru devam ettim.

Selamlaşıp, “Kıız! sen beni unuttun, tabii kraliçe kadın ne yapsın fakir mahallesindeki eski yediği içtiği ayrı gitmez komşusunu.” dedim, şapur şapur öpmeye devam ettim, bir yandan da gıybete başladım. “Bu kız bak görürsün seni rezil eder. Bu kadar şatafatlı bir düğünde sizin gibi zengin bir aileye bu gelinlik yakışıyor mu? Sümsük gibi bir gelin, bir de oğlunu elinden alacak.” diyerek kaynanayı sinirlendirdim. Yine iri ela gözlerimi pörtleterek, sinsi sinsi güldüm ve kızın anasının yanına doğru devam ettim. Öpüşerek selamlaştık, “Canım, bu aile ne biçim bir aile ya! Eskiden kimsenin etlisine sütlüsüne karışmazlardı. Şimdi kulaklarımla duydum, sizin kadar mütevazı, öğretmen emeklisi, görgülü bir aileye, fakir çıkarcılar, dedi biraz önce, valla şaştım kaldım!” Gelinin annesi afallarken, içimden “Ohh olsun!” deyip iri ela gözlerimi tekrar keyifle pörtlettim.

Masaya geçip bir güzel karnımı doyurdum. Toplu çekilen resimde sıska gelinin dümdüz gelinliğini baştan ayağa süzerken yakalanmışım.

#hikaye

Çocuk yapbozun kalan parçalarını elinde toplamış yan yana duran bir kadın ve şişman bir adama vücut vermeye koyulmuştu ki:

-Teyze bu ayakta zor duran koca göbekli adamla yanındaki kim? Fotoğrafta yan yanalar ama kadın ona ters ters bakmış.

-Ne olacak? Yine şişede durduğu gibi durmadı Evladım! Bu adam da burada durduğu gibi durmadı neler neler yaptı? Kadın da öfkesinden kudurdu işte... Damadın halası Selin ile kocası Sadık.

Çocuk "Bunlar ne biçim bir çift anlamadım..." diye kalan yırtıkları birleştirmeye çalışırken sordu.

-Her zaman birbirlerini yer dururlar ama birbirleri olmadan da yaşayamazlar işte...

Çocuk, meraklı teyzenin anlattıkları ile bu karı kocanın hikayesine odaklandı...

"Selin Hanım misafirler polis çağırdı. 'Gelini halası rehin' aldı diyorlar. "

"Halası ne almış diye mi soruyorlar?"

"Ya evet merak etmişler. Herkes elinde cep telefonu 'Selin Hanım geline ne takacak acaba?' diye bekliyor"

"Boyun posun devrilsin Sadık... Bak uyarıyorum yemeğine ilaç koyarım, bütün gün koltuğunda uyuklayıp kalırsın. Ben de bu kötü esprilerinden kurtulup günümü gün ederim"

-İstersen nasıl da duyuyorsun. Aman! şimdi herkesin içinde kavgaya tutuşmayalım.

"Sadık, şu çantayı tut da makyajımı tazeleyeyim. Sıkı tut! içinden makyaj çantasını alıyorum"

-Çanta da pek ağır ne koydu bunun içine yaa? Nasılsa bir saat çıkmaz şimdi. Fermuarı da asma kilit mübarek ne zor açıldı. Of of of, çanta değil kuyumcu vitrini. Midyat telkârisi mi ararsın, Trabzon hasırı mı? Şu pırlanta küpeleri nohut kadar alman şart mıydı?

-Eyvah çıktı! Çantayı karıştırırken beni görmemiştir inşallah.

"Kocacığım, senin plates topunu -göbeğini- saran gömleğin düğmesi firar etmiş. Bir iki kilo versen fena mı olurdu düğünden önce. Lüle kakülün de rüzgârı kucaklamış korsan yelkeni gibi. Kafana japonla mı yapıştırırsaydın acep? Güldüreceksin kendine"

#hikaye

-Sen de maşallah ele güne rezil olmayalım derken kantarın topuzunu kaçırmışsın. Aldığın takılar yüzünden sermayeyi kediye yükleyeceğiz maşallah”

-Çok konuşma Sadık! Sen sermayeyi içkiye yatırıyorsun ya... Bak! seni uyarıyorum. Bu düğünde bari içip içip rezillik çıkarma sakın!..

-O da ne!? Açık büfe ile bar arasında iki gidip geldim, düğünün finali olmuş. Bu insanlar nereye koşuşturuyor? Bomba ihbarı mı var? Yanyana dizildiklerine göre fotoğraf çek-tirecekler herhalde. Selin de orada. Fark etmedim ama makyaj da güzelleştirmiş katran su-ratlıyı.

-Geldim Sevgilim, yetiştim! Kambersiz düğün oluyormuş ama Sadıksız düğün fotoğ-rafi olmaz. Niye çığlık atıyorsun Sevgilim, fare mi var!?

- Şifalı su mu sandın sen lanet içkiyi be adam!? Senin ne işin var elalemin dulunun kolunda.

- Selin bu insanlar neden dağıldı? Hadi dağıldı şimdi neden toplaşıyorlar yine!..

Çocuk fotoğrafın son parçalarını bütüne eklerken evde onu bekleyen annesini ve şu anda nerede olduğunu bilmediği onları terk edip giden babasını düşündü:

“Keşke gitmeseydi de onlar da kavga etseler, didişselerdi ya da keşke ölmüş olsaydı gerçekten...” Duygularının yoğunluğundan olsa gerek, hayali kurmakta bu kez çok zor-landı, yaşlı teyze olmasaydı belki de bu kez beceremeyecekti de...

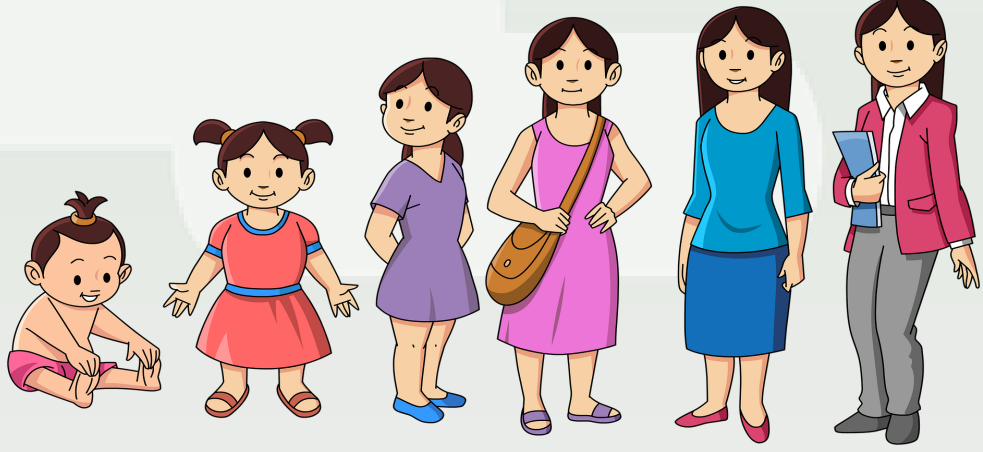
Hayal meyal hatırladığı o adamın öldüğünü bilseydi bu kadar acı çekmezdi. Her-gün kardeşlerinin “Babam nerde, ne zaman gelecek?” sorularına yanıt vermek, annesinin o boş sokağa bakan hüznü gözlerini görmek, onu çocuk yaşında büyütmiş, omuzlarını çökerten kedere dönüşmüştü. O bu düşüncelere dalmışken yanı başındaki kadının sesi ile irkildi.

-Aferin Oğlum! karanlık çökmeden bitirdin valla. Akıllı çocukmuşsun, nerde otu-ruyorsun sen, baban ne iş yapıyor?

Yapbozu tamamlayan, fotoğraftaki herkesin hayallerini donatıp anlatan çocuk; düş-dünyasındaki yol arkadaşının sorusuyla donup kaldı.

SUDAN ÇIKMIŞ BALIK

Ayşenur Ünlü

Dün bulanık bir suda doğmuş balık. Sorgulamayı bilmediğinden, burada yaşayanların kabullenişinden, yuvası saymış burayı. Zaten yeni doğmuş her canlı, ondan önce dünyaya gelenlerin öncülüğünde yaşam sürmez miymiş? Tereddüde düşmeye hiç gerek yokmuş, ona doğruyu öğreteceklermiş.

Sokakta arkadaşlarıyla oyunlar kuran, evde de oyuncaklarıyla hayaller alemine dalan balık, mutluymuş. Büyümekte aceleci davranmıyormuş. Geleceğini bilirmişçesine, belki annesini çokça gözlemlediğinden, küçük bir balık olmanın tadını çıkarıyor, kız olarak kalmayı istiyor, kadın kelimesinin yükünü nedenini anlamaksızın reddediormuş.

Ne var ki büyümüş balık. Genç biriymiş artık. Annesi öğretmiş ona yemek nasıl yapılır, temizlikte önce toz mu alınır, süpürge mi açılır. Eve para getirdiği için çoğunlukla annesinden daha yorgun babasına, not verici ya da denetleyici akrabalara, konuşmayı seven komşulara karşı hizmette kusur etmemiş. Bunlar sorun değilmiş aslında, bu döngüde dolduramadığı boşluklar varmış. Neden ondan başka herkes çok önemli gibi hissediyormuş, neden her an onaylanması için çabalamalıymış? Cevabını bulamamış.

Yıllarca suda paslanan aynada kendini seyretmiş balık. Bakılmaz bulmuş yüzünü, akranları gibi bir dudak dilemiş, kirpikleri biraz uzun olsaymış bakışlarının daha anlamlı olacağına ikna olmuş. Balık dediğin böyle olmamalı düşünceleriyle süzmüş vücudunu, zarif bir kuyruğa sahip değilse ne gereği varmış modaya uygun giyinmenin, zaten kıyafetleri yakışmayacakmış. O pasa baktıkça bakmış, görmedikçe de görmemiş ve yansıyanı sevmemiş.

Bir gün küçücük kulacını uzatmış derinliklere, **özgürüm** demiş balık. Minik bir isyan başlamış evde. Tek istediği, ailesinin değil kendisinin seçtiği bir hayatı sürmekmiş. Oturşuna, kalkışına; yüzüşüne, süzülüşüne garip bakılmadığı, yaptığı işlerde elinin hamuruyla küçümsenmediği, falancanın kızı, filancanın eşi olmadığı bir ömür... Olmamış, özgürlükle başlayan bir cümle kurması etrafındakileri yedi büyük günah havasına sürüklemiş.

#yetişkinleremasal

Evde fikirlerini beyan edemeyince dış dünyaya açılmayı düşünmüş balık. Ait olabileceği bir yer arıyormuş. Ama her düşünce grubu şartsız bağlılık ister gibiymiş. Siyah ve beyazdan ibaretmiş sanki her şey. O sadece sevginin gerçekliğine, saygının önemliliğine bağlı kalmak istiyormuş. Fanatikliği yersiz, mantık terazisini kullanmamayı manasız bulmuş.

Günler, aylar derken yılları geçirmiş balık fakat deneyimleyememiş hayatı. Şeffaf bir duvar varmış çevresinde, yüzüp geçmeyi denedikçe olmaz demiş kalın bir ses, ayıptır millet ne der demiş incesi. Susmuş, merakını bastırmış. Ama o yan komşusundan şanslıymış, komşu on sekizine basar basmaz evlenmiş. Zorla evlenmediğini herkes biliyormuş, kimse-nin bilmediğiye ona anne olmanın birinci vazife olarak öğretilmiştiymiş. Bizim balık kabul etmemiş bu öğretiyi, okumuş bitirmiş üniversiteyi. İşe başlamış, kazanmış da parasını. Vakti geldiğini hissedince bir yuva kurmuş. Bilemezmiş, maddi gelirin komşu kızıyla arasındaki tek fark olacağını. Saatlerce çalışıyor ama mesaisi hiç bitmiyormuş. Kocasını yemek bekliyor, ee çay saati geldi diyor, gömleklerimi ütüle artık diye sitem ediyor. Anlayamamış, duvarı aştığının yanılışına düşmüş.

Kandırılmış bir benlik taşımış içinde uzun bir süre balık. İnanmış o duvara, öğrenmiş sudan çıkmanın tehlikeli olduğunu, bulanıklığın gitmeyeceğini. Büyük büyük çok büyüklerden geliyormuş bu gereklilikler. Başlangıcı bilinmiyormuş. Ruhu üflenmeden belliymiş nasıl biri olacağı. Ama artık yorulmuş balık. Üstelik etrafında çocuk isteyenler de çoğalmış. Korkuyormuş. Kafasında, sürdürdüğü hayattan çok daha farklı bir yaşam varken evladına hangisini öğretecekti.

Mücadele kotası dolmuş balığın, artık itemiyormuş benliğini geleceğe. Biraz hüzne, fazlaca huzursuzluğa, içerisinde alevlenen bir şeyler yanlış duygusuna boğuluyormuş. En yürek yakanıysa yapayalnızmış. Onu zamanında terzi gibi diken, potluklarını fark etmeyen ailesi şimdi hiç anlamaz, paran var evin var eşin var daha ne istiyorsun der; yemeği, çamaşırını, bulaşığı aşktan üstün tutan kocası anca dırdır, bilirsin dermiş.

Artık konuşacak birini bulamayıp susmaya alışmış balık, alıştıkça zihniyle oyalanmış. Kitaplarla beslenmiş, düşünmeyi keşfetmiş. Her varlığın tek bir nedenden, sevgiden yaratıldığına gönülden bağlanmış. Evet, buymuş tek mesele: Sevmek nedir? tatmamış. Bu yüzden acıyla karışık her şey, bundan gülmezmiş yüzü. Böyle giderse... diye iç çekmiş. Boşa giden bir ömür sıfatını adının başına yakıştıramamış.

Büyük resme odaklanmış balık. Bu su ne zaman bulanmış? Derinlerinden bir ses "Birileri sevmeyi bıraktığında başladı bu çamur." demiş ona ve o hiçbir cevaba şimdiki kadar ikna olduğunu anımsamamış. Yaşadığı hayatı yaratılış gayesine aykırı saymış. Kendini bulmasına izin veren bir çevre hayal etmiş, orada herkesi kulaçları havalanırken, severken ve bu sevgiyi başkalarına aktarırken görmüş. Daha fazla bu suda kalamayacağını anlamış. Çünkü içine doğmayıp atıldığı su onu kaldırmıyor; çekmek, çektikçe de özgürleşme isteğini, kendine ve yaşamın özüne olan keşif yolculuğunu silmek istiyormuş.

#yetişkinleremasal

Bir karar verecekmiş, değişime aç bir ruhla balık. Bu öyle bir karar olmalıymış ki tüm belirsizlikleri kaçırsın zihninden. Omuzlarındaki yüklere sonbahar gelsin. Dudakları örtülsün, üzerinde söz sahibi hissedenlerin. Derin bir sessizlik... Hayır daha geniş bir tanıma ihtiyaç varmış. Derin bir yokluk olmalıymış etrafında. Yok olsun el ve alem, yıkılsın ardından da silinsin kimin başlattığı bilinmeyen gereklilikler, kaldırılsın meli, malı eki. Küçük balıklar görmesin o tümceleri.

O sudan çıkmış balık. Yeni macerasındaki güçlüklerin de, bilinmezliklerin de farkında olarak derin bir oh çekmiş, sonunda demiş, gülümsemesini hiç tutamamış. Dün ne istediğini görmesini engelleyen bulanık bir suyun içine doğmuş ama bugün anlamış sorunun ondan kaynaklanmadığını, orayı çamurlaştırmadığını. Gitmiş, arzu ettiği yaşamı inşa edeceği berrak bir su aramaya. Söz vermiş, o suyu bulandırmamaya.

#masal

LİLAKUŞ VE ÖRÜMCEK

Demet Zağlı

B

ir zamanlar küçük sevimli lila renkli minik kanatları olan bir yavru kuş varmış. Bu kuşun adı renginden dolayı Lilakuş'muş. Lilakuş'un parlak tüyleri görenleri kendisine hayran bırakırmış. Kendisi gibi kalbi de güzelmiş. Lilakuş ailesiyle birlikte yemyeşil ağaçlarla ve rengarenk çiçeklerle dolu mis gibi kokan bir ormanda yaşamış. Lilakuş çok mutluymuş , çiçekleri koklar , arı-larla yarışır , diğer kuşlarla şarkılar söylemiş.

Lilakuş bir gün ailesinden izin almadan ormanda yalnız dolaşırken birden bire bir ağa yakalanmış. Ağa gelen örümcek siyah iri gözlü ve kendisinden de çok büyükmüş. Lilakuş örümcekten çok korkmuş örümceğe onu bırakması için yalvarmış yakarmış. Örümcek onu bir şart ile serbest bırakacağını söylemiş. Bana yemek getireceksin demiş. Lilakuş küçük olduğu için örümcek için bir şeyler yakalayamıyormuş. Örümcek ona çok kızı-yormuş , kaçmaya çalışıyormuş ama örümcek onun etrafını ağlarla çevirdiği için kaçamı-yormuş. Ailesini çok öz-lüyor ve artık mutsuzmuş. Lilakuş ne yapsa da kurtulamıyormuş küçük olduğu için ona karşı gelemiyormuş. Bir süre geçtikten sonra serbest kalma hayali de yok olmuş. Bu duruma boyun eğmiş örümcek onu hizmetlisi gibi kullanıyormuş tüm getir götür işlerini kötü alışkanlıklarını öğretmiş. Lilakuş hırsızlığı öğrenmiş yalanı öğren-miş. Lilakuş çok hırslı biri olmuş. Artık kendisi için çalışmak istemiş bu hırs Lilakuşu hep büyütüyormuş. Büyüdükçe güçlenmiş ve bir gün örümcek ondan korkmaya başlamış. Örümceği kendisi için çalıştırmış. Daha sonra örümcekten daha fazla çalıştıracak örüm-cекler bulmasını istemiş. Her şeyin sahibi olmak istiyormuş bu hırs onu dünyaya bile ko-namayacak dev bir büyüklüğe ulaştırmış dünyayı öylece izliyormuş. Daha da akli başına gelmemiş. Lilakuş artık uçmaktan yorulmuş hiç dinlenmeden aç bir şekilde uçuyormuş. Sonunda farkına varmış küçülmesi gerektiğinin ancak yaptıklarından pişman da değilmış ve tüylerinden birer birer koparmaya başlamış küçültmek için ama neye yarar bizim Lila-kuş hırslarından , kibrinden , yalanlarından dolayı bu hale gelmişti. Üstelik pişman da de-ğildi. Çok geç kalmıştı artık. Lilakuş'un tüyleri bitince kendini usulca bırakıvermiş boşlu-ğa... Kendi kendinin sonunu getirmişti Lilakuş. Halbuki ona yapılanı başkasına yapma-saydı, güçlenince örümcekle konuşup evine dönseydi belki bunlar olmayabilirdi ya da tek başına ormanda ailesinden izin almadan dolaşmasa bunlar hiç başına gelmezdi.

MÜZEDEKİ KAHVECİ

Nurşen Gümrükçü

Hayatın hız kesmeyen akışında yıllar yılları kovalarken ne insanlar gelmiş, geçmiş gitmiştir.

Giderken iz bırakanlar olmuştur; adıyla sanıyla, eseriyle, hikâyesiyle, masalıyla... Gerçekten hayale, hayalden gerçeğe karışıp sır olup, sırda kadem olup gidenlerden geriye kalanlardan biridir fotoğraf. Bize sunduğu görsel imkan tüm nostaljik duygularımızı harekete geçirir. Zamanın içinde zamansız yolculuğun kapılarını ardına kadar açar. Sevinir bağrımıza basarız, kızar yırtar atarız, pişmanlık duyar parçaları birbirine yapıştırırız.

Matbaa, Osmanlı topraklarına 200 yıl kadar gecikmeli girse de fotoğraf makinasının büyüüne kapılan gezginler, kısa zaman içinde Osmanlı'nın kültürel ve etnik çeşitliliğini keşfetmek için çalışmalarına başlamıştı. Dönemin padişahı Abdülhamit'in de ilgi duyduğu bu icat, farkındalığı yüksek, maharetli kişilerin elinde bugün bize seyrine doyamayacağımız bir arşivin kapılarını açmıştır.

Günümüzde bilgiye erişimin inanılmaz kolaylığı karşına <https://www.sebahjoaillier.com/tarihce> ağ sayfasını çıkardığında duyduğum heyecanı anlatamam. Zaten Osmanlı dönemine ait fotoğraflar arıyordum. Biz Ara Güler'in İstanbul'unu bilirken ondan daha da önce bu topraklarda yaşamış bu etnik, kültürel, oryantalist zenginliğin farkına varmış Pascal Sebah ile biraz daha eskiye gidip, geçmişe aralanmış bir kapıdan içeri girebilmekteyiz.

Pascal, objektifini 1900'lerin başında İstanbul başta olmak üzere İzmir, Bursa gibi başka şehirlere de çevirmiş, Bağdat Demiryolu inşaatı gibi önemli bir projeyi fotoğraflamış, camiler, çeşmeler, türbeler ve dönemin insanlarına kadar kalıcı zengin bir görsel arşiv miras bırakmıştır. İlk incelememden sonra, ileride lazım olur, diyerek buradaki bir kaç fotoğrafa dair yazılar yazma ihtimalimi hissederek sayfanın yetkilisi Fabrizio Casaretto'ya alel acele

#fotoğrafokumaları

duyduğum heyecan ile mail attım. Yüreklerine sağlık; alçakgönüllülükle, ivedilikle ve olumlu bir cevap ile bana dönüş yaptılar. Birbirinden çarpıcı, hem estetik değerde hem de belgesel arşiv niteliğindeki bu fotoğrafları çeken Sebah&Joailer fotoğraf stüdyosunu saygıyla anarken, benim gibi daha önce bilmeyenler için bu bilgiyi paylaşmaktan mutluluk duyarım.

Bu fotoğraftaki sahneye yabancı değilizdir. Öyle sanıyorum ki fotoğraftaki adam gibi aynı düzeneğe, yani ensesindeki kalın sopanın iki ucundan sarkan yoğurtçuları hatırlayan bir nesil şu an yaşamaktadır. Günümüzde hala şehirlerde küçücük tezgahında, sepetinde, basit tekerlekli arabasında yiyecek ağırlıklı bir şeyler satarak geçimini sağlayan bir dolu insan görmek mümkün. En yaygın ve ilk akla gelen simitçiler, yazın, mısır; sonbaharda, kestane satanlar; nohutlu pilavcılar, sucular... Su demişken tarihi turistik mekânlarda dönem giysileri içindeki şerbetçiler kesinlikle hatırlanmalı. O dönemleri bilenlerin hafızalarında bohçacılar, çerçicilere doğru uzanan anılar da canlanmış olmalı.

Günümüzde hala uzantıları devam eden seyyar satıcılığın, kadim zamanlara uzanan hikâyesi, hikayesel insanlarından bir şahıs fotoğrafın merkezindedir. Ensesindeki kavisli sopanın her iki ucundan sarkan kalın ipe bağlıdır tüm eşyası. Sağ tarafta muhtemelen malzemeleri bulunmakta. Özel yapım bir kazan olmalı. Üstünde tepsi formunda bir alan var. En belirgin obje olarak iki cezve dikkat çekmekte. Tepsi içinde boş bir kase ve formsuz bir kutu görülmekte. Belki de içinde ikramlık lokumlar bulunmaktaydı. Yanlarda da biri küçük, diğeri daha büyük silindirik formda iki kutu ana kazana tutturulmuş. Diğerinde günümüz semaverlerinin benzeri altta ateşin yandığı üstte suyun kaynadığı musluklu küçük bir kazan var; Omuzlarında kahveci dükkanını taşıyan adamın yaşı bir hayli olmalı. Uzun sakalları bembeyazdır. İlerlemiş yaşına rağmen hâlâ çalışmakta, ekmeğini kazanmakta, kimseye muhtaç olmamanın gayretinde belli ki.

Bu düzeneğe ile kahvecinin, ilerlemiş yaşına bakarak sokak sokak gezdiğini düşünüyorum. Günümüzdeki seyyar satıcılar gibi her gün aynı noktada tezgâhını açıp rızkını karşılıyordu. Ayrıca, fotoğrafın çekildiği mekan İstanbul Arkeoloji Müzesinin bahçesidir. (instagram 'da _byarchaeolover in paylaşımına göre ki kendisi arkeologdur.) Yer bir müze olunca, ziyaretçilerin de çok olduğu kanısına varılabilir. Hal böyle olunca tabiri caiz ise iyi yere dükkân açmıştır.

Fotoğraf ilk bakışta an yakalanmış gibi hissettiriyor. Sanki kahveci, malzemelerini toplayıp gidiyor ya da malzemelerini yeni koyuyordur yere. Kavisli sopanın omuzlarda oluşu, kahvecinin eğimli duruşu bu hissi vermektedir. Semaverin ayağı hala yere basmaktadır. Kahveci ise, objektife tanıdık birine bakar gibi samimi bakmaktadır. İşte bu yüzden bu pozun anlık değil verilmiş bir poz olduğunu düşünmekteyim. Fotoğrafı çeken Pascal Sebah'ın öyle sanıyorum ki bu adam ile karşılıklı bir sohbeti olmuştur. Bir kahve içip, kendisinin de fotoğrafçı olduğundan bahsetmiştir. İşlerden güçlerden belki memleketin halinden de konuşmuşlardır. Samimi hava içindeki sohbet ile fotoğraf çekilmesine karar verilmiştir. İşte o zaman fotoğrafçı sahneyi böyle tasarlamıştır. Malzemelerin nasıl taşındığı

#fotoğrafokumaları

ile ilgili tüm çarpıcı gerçek fotoğrafa yansımıştır. Öyle ki kahvecinin sırtındaki sopayı taşıırken kaymasını engelleyecek ceketin içindeki kamburumsu izlenim veren sırtındaki ki çıkıntı bile görülmektedir. Yine konudan çıkmadan fotoğrafın anlık değil de kurgu fotoğraf oluşuna dair bir diğer ihtimal de , dönem olarak düşünürsek fotoğrafın çekildiği makinenin günümüz makinelerinden daha karmaşık ve komplike bir düzenekte olmasının bir ön hazırlık süreci gerektiriyor olmasıdır. Bu durumda Pascal Sebah' ta fotoğraf makinasının sehpasını İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin bahçesine konumlandırmıştır.

Kahveci, o dönem Osmanlı' da Müslüman halkın giydiği geleneksel kıyafetler içindedir. Kıyafetlerin hayli eskimiş olduğu; ceketin kol ağzlarından ve şalvarın sol bacağındaki delikten ayakkabıların soluk renginden kendini hissettiriyor. Fotoğraf, 1900'lerin başında çekilmiştir. Gözlerimizi kapatıp bir an tarih bilgilerimizi yoklamaya çalışsak, dönemin karmaşık ortamını hayal etmek hiç zor olmasa gerek. Koskoca imparatorluğun yıkılma çatırtılarını kaynayan kahvenin fokurtuları arasında duymak mümkün.

Siyah beyaz bu fotoğrafın tam merkezindeki Osmanlı döneminin seyyar kahvecisi koyu tonları ile kontrast oluştursa da arka planda sol baştaki Yunan mitolojisine ait beyaz mermer heykel çok çarpıcı bir şekilde rol çalmaktadır. Bacaklarından zemine kök salmış gibi dimdik durmaktadır. Oysa ne başı vardır ne kolu ne de ayakları... İster istemez insanı bir kıyasa sürükleyen bu zıtlık teması, fotoğrafa İronik bir etki katmaktadır. Mermer de olsa nihayetinde bir taştır ama heykelde zenginlik ve güç kendini hissettirmektedir. Heykelin başı muhtemelen bulunamamıştır. Kahveci kahramanımızın başı omuzları hizasında gövdesine karışmış. Bir an için heykel gibi başsızdır sanki. Oysa kahveci ,omuzları üzerinde sanki kendi dünya yükünü değil de Osmanlı'nın zor zamanlarının çilesini yüklenmiştir. Kefesinin biri İmparatorluğun geldiği karmaşık düzen, diğeri ise kaynayan kazanı gibi kaynayan halktır. Heykel ise, eli bilekten eksik olsa da dirseğinden sağ kolunu kaldırmış ve kolunun boşluğundan, küllerinden Bizans'ın yeniden doğma hayalini taşırcasına görülmez elini uzatmaktadır. Algılarımızın bizi, beyaz mermerdeki elbise formunun kıvrımlarına oradan kahvecinin muhtemelen siyah, eski şalvarının kıvrımlarına sürüklemesi bize güç dengelerinin değişimini hissettirir. Ne olursa olsun ayakları yere basan kahvecideki hareket kabiliyeti ayaklarından toprağa saplanmış bir hayalin korkulu rüyası olmaya mahkumdur.

Arkeoloji müzesinde inanıyorum ki o heykel asırlık rüyası ile durmaktadır. O kahveci dünya yükünü yüklenip gideli çok seneler olmuştur. Yerine yenileri gelmiş gitmişti. Gün olmuş biri şerbet, su, limonata; gün olmuş bir başkası simit, kestane, mısır satmaktadır. Hala orada o yakınlarda, seyyar satıcının biri dünya yükünü yüklenip tezgâhını yine açmaktadır; Dün Pascal Sebah 'ın kahvecisi, Refik Halid'in Karay 'ın Eskicisi, Ara Güler'in balıkçıları gibi... Kahvenin 40 yıllık hatırı, simidin ilk ısırdaki tadı, susamın kavruk kokusu, kestane dumanı, mısırın buharı, sokağın değişmeyen tek gerçeği yine bir fotoğrafçının objektifine takılmak için orada hep olacaktır. Belki bu yüzyıl da geçecek ve gelecek yüzyıla aralık bir kapı bırakacak fotoğrafçılar da olacaktır. Sebah&Joiller fotoğraf stüdyosunun bize görmediğimiz, bilmediğimiz İstanbul fotoğraflarını giderken bırakması gibi. Hikaye, kaldığı yerden devam edecektir.

“HAYAT MEYDANI” KİTABINA BİR BAKIŞ DENEMESİ

İlkay Çoşkun

“Hayat Meydanı” şiir kitabı, Şair Yazar Mine Ömer’in Haziran 2021 tarihinde, Nezih-Er Yayınları aracılığıyla okurla buluşturduğu eseri. “Kardeş Hayattır, Hayat Meydanı ve Gül Damlası” şiir bölümlerinden oluşan kitapta otuz üç şiir yer almakta ve kırk sekiz sayfa hacminindedir. Daha çok korona virüs hastalığı, eve kapanma döneminde, dergilerde yayınlanan şiirlerinden oluşmaktadır. Şiirlerin, şairin kardeşlerine ve Enver Ercan, Hasan Hüseyin Korkmazgil gibi bilindik insanlara atfedilmesi de ayrıca dikkatleri celp etmektedir. Daha öncesinde öyküler, çocuk kitapları, derleme kitapları, deneme ve şiir kitaplarıyla okurla buluşmuş üretken bir yazarımızdır. Aynı şekilde “Hayat Meydanı” hem kitap ismi hem de kitapta yer alan bu isimde ki şiirlerle müsemma bir yerde özgülüğü yakalamış bir eserdir. Kitabın özünde acıların, savaşların ve yaraların hoşnutsuzluğu şiirlere nakşedilmiş gözükmektedir.

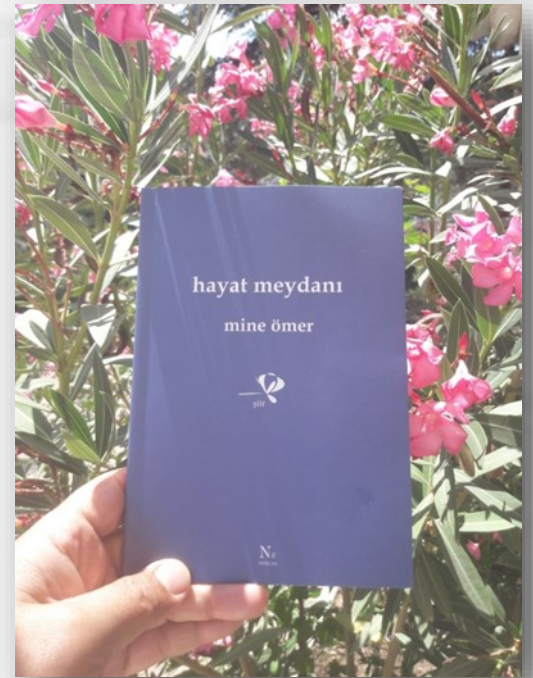
Hayat; -bir meydan- bütünü değil midir sonuçta. Planlamalar, kurgular, hesaplar hep bir meydana, uygulama alanına açılıp hayat bulmaz mı? “Hayat koşum takımları” *nı yanına alan insanın bütün hünerlerini gösterdiği, kan ter döktüğü, yiğitliğini gösterebildiği veya gösteremediği kavganaz bir alandır sonuçta. Bu meyanda acılar, sıkıntılar, zorluklar bütün insanlığın, özellikle kadınların eteklerine tutunmaktadır. Kadınca ve annece bu duruş, eril bakışın karşısında mücadelesini göstermeye devam etmektedir. Nasıl ki anıları ortak olan insanların özlemleri de ortak oluyorsa, coğrafya kaderinde, çocuk gözlerinde, kadın yüreğinde, kederler ve kaderler kesişiyor maalesef. “Zamana mutfak önlüğü takan anneler” (sayfa 13) oluyor bir yerde kadın. “Hayat incecik kollarına ağırdı” (sayfa 19) mısraıyla kadınların taşıdıkları yüke dikkat çekilmektedir. “Kucak dolusu yara” (sayfa 30) taşımakta başkaca kadınlar. Kadın olgusu şiirlere çokça iliştilmiş olsa da başka bir taraftan insan olgusunu da görmekteyiz. “İnsan kılıklı uçurumlar dadandı” (sayfa 30) diyen şair sahteliğe vurgu yapmakta... “Keskin hüzün kokusu insan” (sayfa 32) ifadesiyle kocaman bir çerçeve çizer. Nietzsche'nin dediği gibi “İnsan kirli bir ırmaktır” belki de kim bilir. Bu kadar mücadeleyi, savaşları kim kazanır kim kaybeder bilinmez ama illaki bir şekilde anne yüreğine saplanan kurşunlar her zaman olacaktır maalesef.

#kitapokumaları

Çok şeyin söylendiği, gürültü patırtının yapıldığı bu sayrılık yerde susar da şair. Bu susuş en sert karşı duruşları besler adeta. "...kâğıtlarda çizili kaldı sesim/ çığlığıma sarılıp/ sustum" (sayfa 33) diyerek susmalarına sığınır adeta şair. Belki de insanlığın dertleriyle hemhal olup yoğun acımaların dilsizliğidir bu. Fazladan izahatın, lisanın kabahati olarak görür belki de şair kim bilir. Şair; duyarlılığını, topluma ve bireye vakfeder adeta. "Evlerin içi yoksulluk ağlar" (sayfa 45) başka bir şiirinde Filistin'de ki göğün maviliğinin öldüğünden bahseder. Karnı guruldayan Afrika insanı da şairin görüş alanındadır. "İnsanın çekeceği acının bir haddi vardır" diyen F.Bacon gibi boğazına gelinboğan armudu gibi tıkanak hep olagelmıştır ve olacaktır maalesef. Şairin buradaki konumu, bu uğurda kötülere karşı dövüşken olmasıdır.

Yine de her türden olumsuzluğun, acının yanında "Kahvemin tadı dünya" (sayfa 18) diyerek de acıyı ve tadı yan yana getirir ve seçimini tatlıdan taraf yapar. Kahvemin tadı fırarda diyerekte ağız tatsızlıklarına vurgu yapar. Her şeye rağmen mutluluğun arada bir de olsa çiselediğinden bahseder. "Gül kokmak için gelir yaz" (sayfa 39) mısraında olduğu gibi bahar ve yaz hep bir umut filizlerini taşıdığını betimler. "Yüzünde asılı kalmasın acılar/ Güzel şeyler tokuşturur kalabalıklar/ sevmek gibi" (sayfa 34) mısralarıyla temennilerini sıralar.

Yalnızlık haline ayrıca daha çok vurgular şair. "Bağırان yalnızlık, yalnızlık acısı, kapanan yalnızlık, büyük kıyamet yalnızlık, yalnızlık bulaştıran rüzgâr, aralıksız acılardan beslenen yalnızlık, yalnızlıktan söz etmek" gibi birçok tema yalnızlık üzerine işlenir. Ayrıca şair; "Alış ver İş", "Hayat Meydanı" gibi bazı şiirlerinde kelimeleri bölme, farklı çağrışımlara ulaşma gibi denemelerini de görmekteyiz. "Alış!/ver!/ iş", "'veS gili", "aşkgili" gibi.

Dünya savaşımında en kötüsü insanın insanla savaşı olsa gerek. Bundandır ki şairlerin uykuları kaçır, yüzlerine koyuluk oturur. Kahvelerinin tadı kaçır. Çığlıklarına sarılıp susarlar. Koyu hüznler giyinirler. Bu kitapta da şair; kadın cinayetleriyle ve bütün savaşlarla kanlı bir gezegene dönüşen dünyaya gür seslenerek acılara tanıklığını gösterir ve insanların mutsuzluk ortaklığına dikkat çeker daha çok. Son tahlilde, kösömen insanın yaşadıkları zorluklar kıymık gibi yüreklerine yürür sonuçta. "...ben ardından gelecek güneşi beklerim..." şairin arka kapak "Hayat Meydanı" şiirindeki mısra da olduğu gibi bu keşmekeşlikte, dünya yorgunu insana sunulan anlam yüklü, umut nüveli mısralar olur. İyi okumalar buyurunuz..

GÖLGELER VE PERDELER

Şener Öktem

Işık olmadan gölge olmaz. Işık aynı zamanda gerçekle de yüzleşmedir bir bakıma. Gerçek veya gerçek sandığımız “şey” gölgesiyle var olur. Herkesin yaşam tarzı, ideolojisi, inancı gereği anlam yüklediği "gölge" metaforunu tasavvuf edebiyatımızda çokça görürüz. En meşhur hâliyle ise Aristo'nun "mağara" alegorisinde karşımıza çıkar.

Ele alacağımız roman, Aralık 2021'de KDY'den yayımlanan, Ali Şari'nin ilk kitabı:

"GÖLGELER ve PERDELER"

Bu eser; "arayanlara ayna, diğerlerine perde" olarak tanıtılıyor kitabın ön yüzünde. "İlk gölge, ilk perdenin inmesiyle düştü toprağa" diye giriş yapar Ali Şari. Müstear isim kullanıyor yazar. Zaten onun derdi de, kendisinin değil; herkesin "kendi" var oluş serüvenine ayna tutması. Soruları çoğaltmaktır onun işi, cevaplar, her bireyin kendisi. "Kendi" kendisi.

İki bölümden oluşuyor roman; "Kırktan Sonra" ve "Kırktan Önce". Zamanı geriye doğru sarıyor yazar; bugünden, düne... Var oluşunun anlam kavgasında geçirdiği deneyimleri felsefik ve mistik tarzda, samimi duygularla ifade ediyor.

"Gerçek perdenin gerisinde kaldı. Işık güneşe, ten tine, göz kalbe, söz düşünceye perde. Güneş, ışığına; kaynak, suyuna; insan duygularına nasıl engel olamazsa ortaya çıkmak da gerçeğin temel içgüdüdür. Bilinme, bulunma, tanınma isteğiyle yaşayacaktır. İnciler gibi..." Ve iddiasını haykırıyor; "Açılsın perdeler, kaybolsun gölgeler. Gerçeğin ışığında perdeler ve gölgeler."

Dört kahramanımız var romanda ama aslında "tek". Yazar kitabını, kendiyle yüzleşme üzerine kurguladığından dört farklı kişiliği, ustaca "tek" de bütünleştiriyor. Roman ilerledikçe ancak bunun farkına varabiliyoruz. Kahramanlarımız; Ayna (sorgulayan), Çoban (rehber), Ali (yaşayan) ve İhtiyar (gerçeğe ulaşmış bilge) olarak çıkıyor önümüze. Yani, kendini sorguluyor, kendine yol gösteriyor, kendini yaşıyor ve nihayetinde "kendilik"ini gerçekleştiriyor. Tabi bu arada Hülya'yı da unutmuyoruz. Romanın başından sonuna kadar anlatıya renk katan, kahramanımıza âşık olan genç kız. Hülya'da, kahramanın beşinci yüzü olarak narsist kişiliğini, dişillik üzerinden karakterize ediyor diye, düşünebiliriz.

Kitap, "Kırktan Sonra" ve "Kırktan Önce" diye iki bölümden oluştuğuna göre yazar; yaşı olgunlaşmış, gönlü biriktirdiklerini taşıyamayacak hâle gelince de kalemi eline almış görünüyor. Demini alan, usta bir kalemle karşı karşıyayız. Zaman zaman kullanılan "öğretici dil" nedeniyle yazarın öğretmen olma ihtimalini de (maalesef öğretmen yazarlar bu alışkanlıklarından kendini kolay kolay kurtaramıyor) öngörebiliriz.

Cevabını kendinin de bulamadığı sorularla geliyor Ali Şari. "Gelin!" diyor, "birlikte kaldıralım perdeleri, birlikte ama, tek tek". Kurguyu bu soruların üstüne maharetle inşa ediyor. Çoğaltılmış sorularla, kendimizle yüzleşmeye davet ediyor.

Romanın aralarına serpiştirilmiş bazı özelliklerden, Mevlâna'dan Yunus'a, İbn Arabî'den Attâr'a kadar Doğu klâsiklerinin etkisini görürüz. Anlatıda, Aristo ve diğer Batılı filozoflar ile analitik psikolojinin kurucusu Carl Gustav Jung'un tesirini de hissederiz. Dolayısıyla Ali Şari'nin okuma rotasının, ilâhiyat, felsefe, psikoloji ve klâsiklerden geçtiğini söyleyebiliriz. Anlatıcının rüyaları, kâbusları önemseydiğini, onlara günlük yaşamında büyük anlamlar yüklediğini görüyoruz:

"Bir kâbus, bir karabasan / Uyanıyorum / Bir gün yaşadım / Ölüyorum"

"Gölgeler ve Perdeler"; gerçeğin, rüyanın, hayal ve tasavvurun iç içe geçtiği, çok katmanlı, zorlayan bir roman. Hâlden hâle geçeriz kahramanla birlikte. "Bir aşığın gözünde, bir dervişin dilinde, bir ermişin gönlünde, bir delinin zihninde, bıraktım son hâlimi."

Özgürlüğe bakışını, vahşî bir "at" imgesi üzerinden veriyor Ali Şari:

"Korkma! Kendini ona bırak, ne sen ona sahip olacaksın ne de o sana. Bırak kendini... Onu sınırlamaya, yönlendirmeye kalkma. Ona yürüme, onunla yürü; ona koşma, onunla koş; onu sevme, onunla seviş; ona atlama, onunla kanatlan; Sahiplenme; sahiplendiğin şey senin kölendir."

Kurgu, zamanda geriye doğru ilerlediği için takibi zor oluyor. Aynı kişiyi farklı yüzlerle konuşturmak maharet istiyor, yazar bunu başarmış, tebrik etmek gerekiyor. Kırktan Sonra'da; Geçmişin, Aşkın, Tanrı'nın, Acının ve Gerçeğin Gölgesinde adlı alt bölümler var. Başlıklar nelerle karşılaşacağımız hakkında bize ipuçları veriyor. Deneyimlerini, deneyimlerimizi insan merkezli bir okumaya tâbii tutuyor Ali Şari.

"Son arzumu ateşe attım, son öfkemi kasırgaya saldı, sırtımı dipsiz kuyuya, gerçeğimi sele, aşkı müzeyne bıraktım. Sağıra söyledim, köre eyledim, kalpsizi sevdim, karşılık beklemedim..."

Dinler, ruhsal tedavi sistemleridir." diyen Jung, "gölge" arketipini şöyle açıklar: " Gölge, insan doğasının vahşî, karmaşık ve bilinmeyen karanlık yüzüdür." Ali Şari, bizi, "Gölgeler ve Perdeler" romanında, karanlık yönümüze doğru, çoğunlukla günah yüklü korkularımızla yüzleşmek ve ürkütücü, kuvvetli yanımızla bütünleşmeyi sağlamak amacıyla "kendilik" oluşumunu gerçekleştirmeye çağırıyor. Simurg'un, "kendi"miz olduğuna dair, dıştan içe doğru bir gezintiye çıkartarak çağdaş bir mesnevî tadını damaklarımızda bırakıyor.

"Gölgeler ve Perdeler" bilinç akışı tekniğiyle yazılmış postmodern bir roman. Felsefik, mistik ve psikolojik tarzdan hoşlananlar için tavsiye edebileceğimiz bir roman.

Son olarak sözü yine Ali Şari'ye bırakalım: "En büyük günahımı bir kandil yaptım, şehrin tepesindeki tapınağa astım. Her ayininizde yakın aydınlanın, ya da her amininizde üfleyin söndürün, karanlıkta kalın... Son korkumu, son utancımı yaktım erittim, şehrin meydanına bir anıt diktim. İster tükürün, isterse saygıyla eğilin..."

"TEN, TİN, SİN"

#filmokumaları

CODA

Tekmile Değerli

Sevgili Yitik Bavul okurları yeni sayımızda 2022 yılı en iyi film Oscar'a alan Coda'yı ele alacağız.

Coda üç dalda Oscar kazanan ve hikayesinin merkezine engelli karakterleri oturtan iyi fakat özgünlükten uzak bir film. Başlangıç sahnesi Ruby'nin babası ve abisiyle çalıştığı teknelerinde radyodaki şarkıya eşlik etmesiyle açılıyor. Ailede herkesin engelli olması, sadece evin en küçüğünün sağlıklı doğmasıyla bu durumun zaman içinde çatışmaya dönüştüğünü görüyoruz. Filmin ana çerçevesi ilk 5 dakikada çizilmiş oluyor.

Ruby'i bütün film boyunca koşuştururken ve ailenin tüm sorunlarını çözmeye çalışırken görüyoruz ancak hoşlandığı çocuğun peşinden okul

korosuna katılmasıyla sesini keşfediyor ve kendi yolunda gitmek istiyor. Ailenin kilit ismi olan Ruby'nin yeteneğinin peşinden gitmesi ve ailesi arasında sıkışmışlığını görüyoruz. Senaryonun bütün düğüm noktaları karakterlerin işitme engeli üzerinden ilerliyor.

Filmimiz izleyiciyi duygulandırmak ve tebessüm ettirmek üzerine kurulmuş, güzel bir yaz gecesinde patlamış mısırınız ile izleyebileceğiniz tatlı bir film, şimdiden herkese iyi seyirler.

RESSAM AHMET AKATA

Recep Garip

Yola çıkmak, yolun şartlarına göğüs germek demektir. Yol bunu insana öğretiyor. İnsanın yeryüzü yolculuğu böylesi bir durumdur. Resim sanatıyla bilinçsizce sürüp gelen uğraşımın bir bilince dönüşmesi Adana Fen Lisesinin kurulduğu yıla denk düşüyor. Hiçbir şeyin yeryüzünde tesadüf olmadığını kabul edenlerdenim. Yani tesadüf diye bir şey söz konusu değildir. Şansın yaver gitmesi gibi bir durum da yoktur. Şans, tesadüf aynı şeyler kanımca.

Adana Fen Lisesi, 2 Eylül 1987 yılında Hamdi Aksoy'un Valilikçe görevlendirmesiyle birkaç arkadaşımızla birlikte kendisinin tensibiyle Adana Erkek Lisesinden Fen Lisesinin kuruluşuna eşlik ettik. Bunlardan biri bendeniz diğeri ressam Mehmet Çekenoğlu'dur. Birkaç dostumuz daha bizimleydi. Yıl içerisinde MEB sınavlarıyla kadrolarımız Fen Lisesine alınmış oldu. Türkiye'nin 7. Fen liseni böylelikle kurmuş olduk. Fen Lisesi eskiden Eğitim Enstitüsü olarak devam eden binalarda eğitim ve öğretime başlamıştı. O yıllarda binaların oldukça eski ve tarihi dokuları nedeniyle araştırdığımızda 1909 yılında Türk-Ermeni iç çatışması sonrası yetim kalan Ermeni çocukları için kullanıma sunulan tarihi Eytamhane, - diğer adıyla- Taş Bina bizlere de epeyce hizmet etme imkânı sağlamıştır. Tarih hocamız olan araştırmacı tarihçi Cezmi Yurtsever'in ifadesiyle "burası Rahibeler Okulu olarak açılmıştı. Zıya Paşanın Valilik döneminde azınlıkların talebi üzerine onay vermesiyle gece uykusunun kaçtığı ve sabahlayın Valiliğe intikal ettiğinde ilk işinin onay verdiği bu rahibe okuluna karşılık Adana Erkek Lisesinin açılmasını sağlayarak vicdanını rahatlattığı üzerine kırık dökük notlardı. Fen Lisesi öncesinde Ermeni Yetimhanesi, Kızlar Okulu, Enver Paşa Mektebi, Eytamhane İlkokulu, Erkek Öğretmen Okulu, Kız Öğretmen Okulu, 1975-1980 yılları arasında Eğitim Enstitüsü, Anadolu Lisesi ve 1987 yılından itibaren de Adana Fen Lisesi olarak eğitim-öğretim hayatına devam etmektedir.

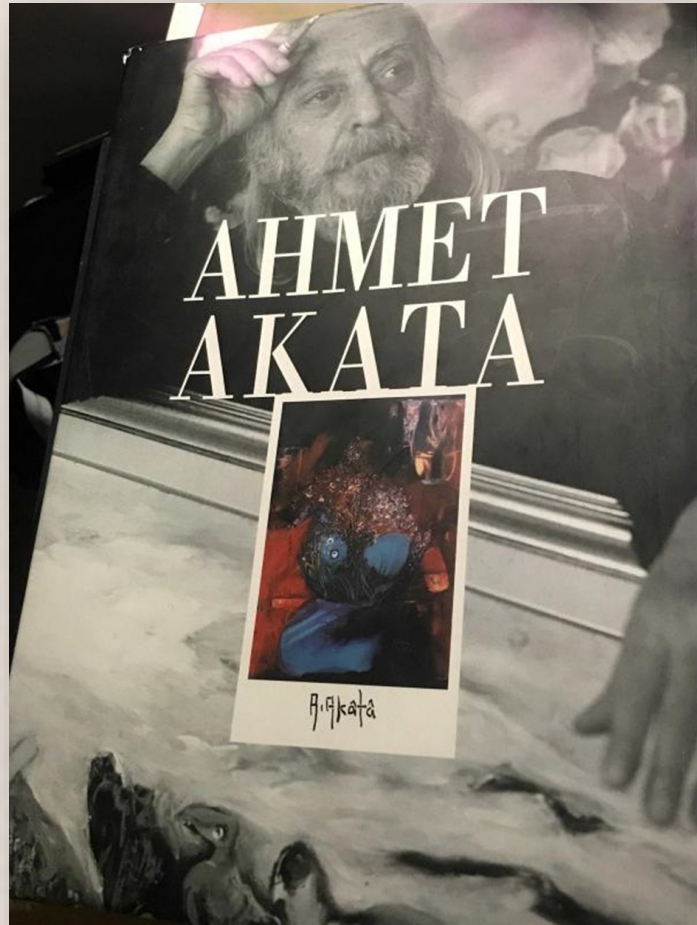
Okulun kuruluş çalışmaları devam ederken yeni yıl için öğrenci kayıtları başlamış ben de Kıymetli dava adamı, vatansever Hamdi Aksoy'un teklifleriyle Müdür Yardımcılığı- nı yürütmeye başlamıştım. Böylelikle hem öğrencilerin, hem velilerin, hem öğretmen ve hem de misafirlerimin gelebileceği küçük sayılmayan bir odaya sahiptim.

Odayı normal bürokrat odasından ziyade öğrencilerin, öğretmenlerin faydalanabilecekleri kütüphaneye dönüştürmüştüm. Evimdeki getirebileceğim Milli Eğitimin onay vereceğini düşündüğüm öğretmen ve öğrencilerin faydalanabilecekleri kitaplardan müteşekkil bir odaydı. Ressam Ahmet Akata ilk tanıdığım ressamdı ve benim bulduğum kütüphanenin bulunduğu bu muavin odasına gelişleriyle kahve ve çay muhabbetini çoktan başlatmıştık. O süreçlerde kendilerinin Eğitim Enstitüsünün son Müdürü olduğu, belge, diploma vs. için gelenler olursa ihtiyaçlarını görmek için açık tutuluyordu. Her gün o da bizim gibi mesai yapıyordu. Oysa Mehmet Çekenoğlu, sulu boyayı kullanmada tanıdığım en iyi ressamlardan biridir. Ahmet Akata ise resmin bütün alanlarında bilgi ve beceriye sahip, yönlendirmede mahir bir ustaydı. 1987 yılında Adana Fen Lisesinde tanıma fırsatı bulmuştum Akata Hocayı. Her hafta en az bir defa bir araya geliyorduk ki daha ziyade kendileri benim bulduğum mekâna teşrif ediyorlardı. Bir taraftan benim kütüphaneden kitapları karıştırıyor, kitaplar üzerine tartışmalar yapıyorduk. Diğer taraftan şövaleyi makam odasına koymuş ve fırsat buldukça yağlıboya resimler çizmeye başlamıştım.

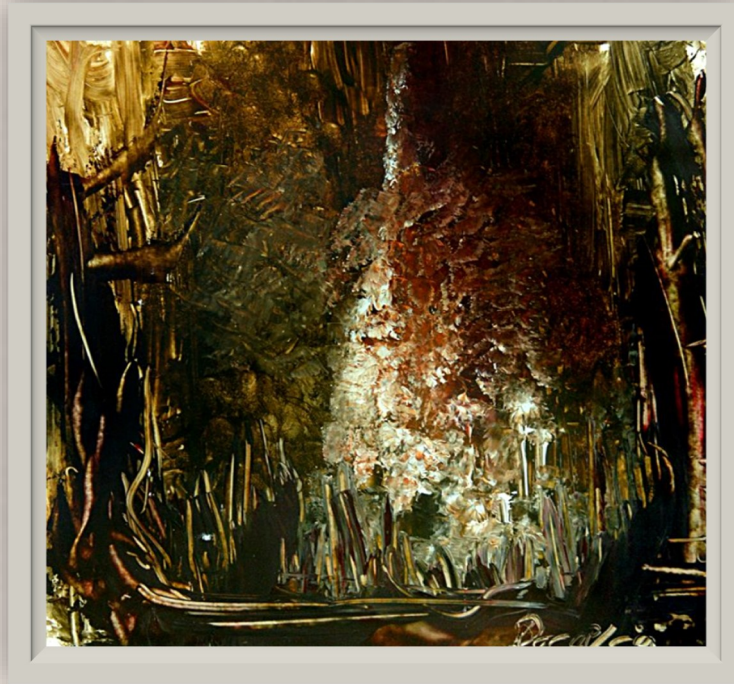
#tablookumaları

Resme başlamamın itici gücü resim hocası Mehmet Çekenoğlu olmalıydı. İlkokul yıllarından itibaren süren karakalem çalışmalarımı yağlıboyaya cesaretle yapabilmeye geçiş yapmıştım. Birkaç yıl Adana’da fotoğraflar çektik günün farklı saatlerinde Çekenoğlu’yla. Bu birkaç yıllık fotoğrafçılık bizim maaşımızın da icabına bakıyordu. Fen Lisesindeki müzik ve resim atölyelerini normal dershanenin dışında bir usule dönüştürerek tıpkı kimya, biyoloji laboratuvarları gibi müstakilleştirmiştik. Bu da Çekenoğlu’nun ressamlığını fark etmemi sağlamıştı. Okulun yönetimi ve derslerin bittiği boş zamanlarımda kitap okuyor, yağlıboya resimler yapıyordum. Ahmet Akata’nın geldiği her vakit resim sanatı üzerinde konuşuyor, ara sıra bunları kim yapıyor diyerek bana takılıyor; “*devam et Recep Bey sen de gelecek görüyorum*” dediği oluyordu. Bu ve benzeri ifadeler benim azmimi artırıyor. Kuşkusuz Çekenoğlu’yla da buna benzer konuşmalar yapıyorduk. Diğer öğretmen arkadaşlarımızdan ilgili olan var mıydı hatırlamasam da Edebiyat öğretmeni Ahmet Yılmaz’le de edebiyat, sanat ve şiir üzerine sohbetlerimizi unutmuyorum. Bu sohbetlerin farklı yönlerini, kitap okuma, eğitim ve öğretim yolları, kültür, sanat ve edebiyat eksenli muhabbeti Mehmet Güzel, Lutfi Yılmaz, Mahmut Dünder hocalarla da yapıyorduk.

#tablookumaları

Böylesi bir girizgâha ihtiyaç vardı çünkü Ahmet Akata'yla böylesi bir ortamda beraber olduk. Birkaç yıl süren ve her geldiğinde yeni ufuklar açan bir tavır, duruşu, söylemi vardı. Sizde bir özellik görmüş ise onu es geçmeden sürekli olarak onun takibini yapan bir ustalığa sahipti. Resimde şöyle yap deme yerine sizde bulunan ve gözlemleriyle keşsettikleri üzerinden yorumlar yapardı. Sürreal-soyut resim tarzımdan dolayı iltifat ediyor, **“düşüncenin resmi kolay bir iş değildir”** diyordu. Her geldiğinde **“yeni bir resim var mı? Bu hafta neler çizdin bakalım? Eh fena gitmiyorsun, devam et bakalım yol seni nereye çıkartacak”** cinsinden ifadeleriyle mutlu oluyordum. Bir gelişinde **“Recep Hoca bu resmi kim yaptı?”** diye yüksek sesle sormuştu. Ben ses tonundan ürkmüş olmalıyım. Sessizce Ahmet Abi ne oldu, neden kızılıyorsun? Çok mu kötü olmuş diye güç bela sorabilmişim. Bir daha sordu; **“bu resmi kim yaptı Recep Hoca?”** Çekingen bir şekilde ben yaptım Ağabey, Üstadım diyebilmişim. Bunun üzerine **“doğru söyle bu resmi sahiden de sen mi yaptın?”** Evet, ben yaptım diye ikna edici bir şekilde ifade edince **“İşte Oğlum resim dediğin budur. Resim buna denir. Ulan Oğlum sen “şah” eserini yolun başında yaptın, bunun nasıl olur bilemem. Bu resmi sakın ola elinden çıkartma”** diye tembih etmişti. Bunun üzerine bende bir cesaretle yaptığım bütün resimleri (elli civarında çeşitle kartonlara yapılmış yağlıboya) önüne koydum. Sanıyorum onların başında **“Şah”** dediği eserle üç tanesini seçmiş, **“diğerlerini yırt at”** dediklerinde hiç düşünmeden hepsini yırtıp atmışım. Ahmet Akata'nın eğitici ve öğretici yönüne işaret etmek içindir bütün bu bahsettiğim hususlar. Kimi şairlerin, ressamların ilk yazdıkları, yaptıkları çalışmaları imha etmeleri onların daha da güçlenmelerini, daha titiz çalışmalar yapmalarını sağladığını ifade etmeliyim.

#tablookumaları

“Şah” – Recep Garip

Kendi sitemde (recepgarip.com) da “**Şah**” eserimle ilgili şunları yazmıştım; “1987-88 Yılında Adana’da yaptığım çalışmalardan biridir. Rahmetli Ressam Ahmet Akata’yla resim üzerine yaptığımız felsefi mülahazalar sırasında yoğun olarak yağlı boya çalışmalar yapıyordum. Bu beraberliğimizde Ressam Mehmet Çekenoğlu’da vardı.

Bu girizgâhı şundan bahsettim; O yıllarda Eğitim Enstitüsü olarak devam eden okul Adana Fen Lisesi olarak açılmıştı ve bizler bir şekilde beraberdik. Resimle olan ünsiyetim, edebi okumalar ve yazmalar yanında sürüyordu. Bir yandan da “**YENİ SILA**” dergisini yayınlıyordum.

Elliyi aşan ilk çalışmalar diye de ifade edebileceğim bu türden çabalarımın hemen hemen her gün Ahmet Akata göz atıyor üzerinde düşüncelerini en rahat eleştirilerle ifade ediyordu. Bu resmi gördüğünde birden bire sanki irkilircesine “**bu resmi kim yaptı Recep Hoca**” diye sorduğunda bu defa ben korkarak hayırdır Ahmet Hocam neyi var resmin diye karşılık verince;

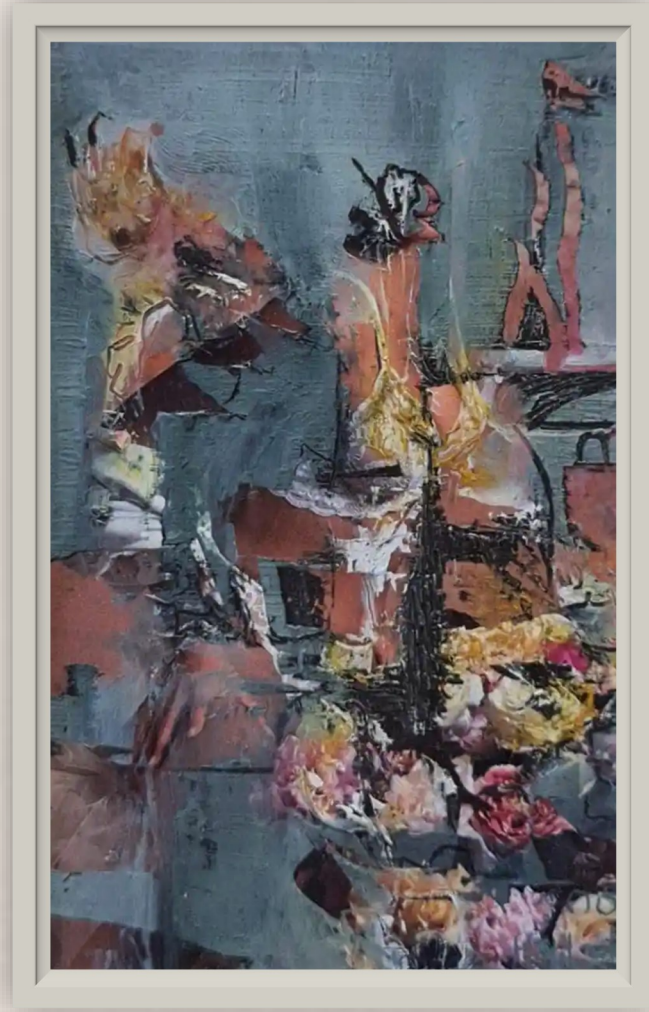
“**Lan oğlum bu resim senin hayatının şaheseridir. Son yapman gerekeni en önce yaptın. Bu resmi asla elinden çıkarmayacaksın. Bu benim sana vasiyetimdir**” demişti. Ben de öyle yaptım. Evimin en güzel yerinde yerini almış durumda. Bu arada 50’den fazla yaptığım resimleri birlikte gözden geçirdik. Üç tanesini ayırıp gerisini yırtıp çöpe attım. Bundan Akata hocanın haberi yoktu.

“**Şah**” dememin şaheserle yakın teması var elbette. Soyutlama çabamı resme başladığım ilk zamanlardan bu yana değiştirmedim. Kendi düşünce evrenimden kelimelere hükmedemediğim zamanlarda renklerden kelimeler derleyerek tuvalde şiirler yazmayı sürdürdüm, sürdürüyorum.

Rahmetli Ressam Ahmet Akata, 1931 yılında Adana’da dünyaya gelmiş. 1953-1958 yılları arasında İDGSA Resim Bölümü’nde, önce Şeref Akdik ve Halil Dikmen, daha sonra Nurullah Berk ve Bedri Rahmi Eyüboğlu atölyelerinde öğrenim görmüştür. Akademideki öğrenimi sırasında, 1954 yılında “**On dört Genç Ressam**” bir arada olmuş ve 1955 yılında “**Kare**” grubuna katılmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında çeşitli sergilere katılmış olan Akata, tarzı, üslubu, imgelerin çağrıştırdığı doku uzanımlarını resimlerinde sıklıkla kullanmıştır. Doğanın her türlü sunumlarından yararlanan ressam, tuvale soyutun en lirik resmini yerleştirirken, doğayı peyzaj olarak kullandığını da ifade edebiliriz.

“Çeşitli karma sergilere (Devlet, DYO, Yunus Emre, Günümüz Sanatçıları vb.) resim verdi. Kişisel sergiler açtı. Ankara’da, uzun bir aradan sonra, resimlerini toplu halde, 1994’te (Milli Piyango Sanat Galerisi) sergiledi. 1991 ve 1992 yıllarında Kuzey Carolina ve Texas’tan aldığı çağrılar üzerine, ABD’ye giderek resimleriyle Türkiye’yi temsil etti.

#tablookumaları

Resimlerinde lekeli bir üslup belirginleşse de gelişigüzel gibi görünürken ustalığın naif dokunuşlarına rastlanır. Karışık teknik uygulamaları yapmış, yağlıboya ve akriliği sevmiştir. Resimleri doğal görüntüde karışık lakin derinlerde saflığın süzülüşünü gösterir. Portreye yatkın çizimler, peyzajlı soyutlamalar natürmorta kaydığını da gösteren resimlerdir. Serbest ve dağınık kullanışlarda gelişigüzel fırça hareketleri gibi gözüксе de üç boyutlu bir alanda sizi yeni bir inşaya çekmiş olur ki burada düşüncenin derinleştiğini pekâlâ görmek mümkündür. Modern tarz resimlerinde soğuk renkler hâkimdir. Sıcak renkleri kullansa da onları soğutarak kullandığı dikkatlerimizden kaçmaz.

Atölye çalışmaları bir geleneği yansıtır. Her sanatın ve sanatkârın yetişmesinde bir önceki kuşakların birikimlerini ya eserlerinden izlemek, ya atölyelerinde bulunarak talebeleri olmak, ya da kitaplardan okuyarak yararlanmak icap eder. Ressam Ahmet Akata, bulunduğu her ortamda bir sanatkâr duruşa, söyleme ve bakışa sahiptir. İyi bir izleyici, izlediklerinden yararlanan ve gözlemlerini doku katmanlarıyla tuvale aktarmayı bilen bir ressamdır.

#tablookumaları

Aynı şehrin havasından, suyundan, soyundan alınmış olan bereketler dağıttıkça çoğalır. Çukurova insanı bunu bilir. İki Çukurovalının bir araya gelişi elbette ki tesadüf değildir. Rastlantı hiç değildir. Bizleri bir araya getiren her ne sebep olursa olsun, hiçbir şeyin sebepsiz bir araya geldiğini var sayamazsınız. Bizim bir araya gelişimizin de böylesi bir hükmü icradan ibaret olduğunu en azından benim söylemem icap eder. İnsanlar birbirlerinden beslenir. Bilinçli ya da bilinç dışı faydalanma toplumun akıntısı içinde her an mevcuttur. Ressam da, sanatkâr da, edebiyatçı da, şair de kendi payını bir şekilde alır. Ahmet Akata açtığı resim sergilerinden, geride bıraktığı kataloglardan, tarz, tavır, üslup ve imge yüklü renklerle yansıttığı doğal hayatın tezahürleriyle yaşamayı kuşkusuz sürdürecektir. Kendilerini rahmetle yâd ediyorum.

YİTİK BAVUL KİTAPLIĞI

Hüzün ve Ümit / İbrahim Birgül

Dışarıda üzgün bi gürültü var
Hemininde tenhaların senin
Ha tenhaların senin, ha kolaya kaçamak bakışlar
Dışarıda bir üzgün gürültü var
Yoksa komik kaçır bu batımlar ha!

Kötü Koparılmış Çiçekler Kantosu / Ersin Kartal

Dışarıda üzgün bi gürültü var
Hemininde tenhaların senin
Ha tenhaların senin, ha kolaya kaçamak bakışlar
Dışarıda bir üzgün gürültü var
Yoksa komik kaçır bu batımlar ha!

2'si Gitti 7'si Kaldı / Serap İtik

Dokunduğu pürüzlü saray duvarları acının, insanlığın çekebileceği tüm zorlukları çekmiş bu insanların iç sesiydi. Geçmişin izlerini taşıyordu. Zihninde geçmişini canlandırmaya çalışırken annesinin sözü sahneleri bir an durdurdu.

“Ne kadar zengin olursan ol asla geçmişini unutma. Hep geçmişle yaşa demiyorum sana ama nereden, nasıl, neleri yaşayarak geldiğini unutma. O zaman emin adımlarla ilerleyebilirsin.”

Gölge'nin kaderini, ya hostelde kalmak ya da dışarı çıkmak belirleyecekti.

Neyin doğru neyin yanlış olduğunu nasıl bilebilirdi ki?

